

2 CORINTIOS

Saludo

¹ Núa Pablo, Jesucristo imáidéericate yàasu apóstolcaténá núa ibànùacaténá núa càide iyúwa Dios iwàwáaná. Núa Pablo, Timoteo yáapicha, yái wéenásàiri yeebáidéerica Jesucristo itàacái, wawàwalicué pía. Nubànùacué pirí cuyàluta, píacué Dios yàasu wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái ìwacáidáyaqueyéicawa Corinto iyacàlená irìcu, píacué nacái Dios yàasu wenàiwica iyéeyéica macái Acaya yàasu cáli íinata. ² Nusutácué Wáaniri Dios íicha pirípinácué, Wáiwacali Jesucristo nacái namànínápinácué pirí cayábéeri mawèníiri iyú, namàcacáanápinácué nacái pìyaca matuíbanáiri iyú.

Sufrimientos de Pablo

³ Wàacué cayábéeri Dios irí, yái Wáiwacali Jesucristo Icuèriná Diosca, Yáaniri nacái, yácainá yái Diosca, yácata Wáaniri iiquéerica watúulécaná, ichàiniadéerica nacái wáiwitáise macái èerita achúmacaalí wawàwa. ⁴ Macái imanùbaca wàuwichàacaalíwa, yásí Dios ichàiniadaca wawàwa yéewacaténá wáalimá wachàiniadaca áibanái iwàwa, cawinácaalí yùuwichèeyéicawa. Yá wachàiniadaca nawàwa càide iyúwa Dios ichàiniadáaná wawàwa. ⁵ Wáalimá wachàiniadaca áibanái iwàwa yácainá éwita iwàwacutácáaníta wàuwichàacawa manuísíwata Cristo irípiná weebáidacainá itàacái, càicáaníta Cristo ichàiniadaca wawàwa manuísíwata nacái yéewacaténá wàidenìaca wàuwichàanáwa. ⁶ Siùcade wía

apóstolca wàuwichàacawa wacàlidacáinácué pirí Jesucristo iináwaná ìwali yéewacaténácué ichàiniadaca piwàwa, iwasàacaténácué pía nacái Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. Quéwa Dios idéca ichàiniadaca wawàwa, wía apóstolca, yéewacaténá wachàiniadacuéra piwàwa, píalíacaténácué nacáiwa Dios iyúudàanápinácué pídenìaca piùwichàanáwa piùwichàapinácaalíwa càide iyúwa wàuwichàanáwa Cristo irípiná weebáidacáiná itàacái. ⁷ Manuíca wáináidacawa wawàwawa piwalicuéra píalimáanápinácué pídenìaca piùwichàanáwa Cristo irípiná, wáalíacáináwa càide iyúwa piùwichàanácuéra wáapicha Cristo irípiná, càita nacái Dios ichàiniadacuéra piwàwa siùcade càide iyúwa ichàiniadáaná wawàwa.

⁸ Píacuéra wéenánáica, wawàwacuéra piwàwalica wàuwichàacatéwa manuísíwata Asia yàasu cáli íinata. Máiñicáinátē càulenéerica yái wàuwichàanáacawa, yátē càmita wáalimá wàidenìaca quirínamani wachàini iyúwa. Yátē wayúunáidaca wéetáanápinácatéwa néré. ⁹ Wía apóstolca waicácaté wíawawa càide iyúwa nacháawèeyéi nanuéyéipináca. Quéwa cayábacaté walíni yái wàuwichàanáacawa, wéewáidacáinátēwa càmíinápiná wáibàa wawàwawa wachàini iwéréwa, néese Dios iwérépiná wáibàaca wawàwawa yái Dios icáucàidéerica wenàiwica yéetácáisi íicha. ¹⁰ Dios iwasàacaté wía íicha yái wéetáanápinácatéwa máiní báawéeri iyú, wía apóstolca. Iwasàaca nacái wía mamáalàacata siùcade. Manuíca wáináidacawa wawàwawa Dios iwali iwasàanápiná wíawa madécaná yàawiría. ¹¹ Quéwa iwàwacutácué piyúudàaca wía pisutácué Dios íicha walípiná.

Manùbéeyéicaalí isutá Dios íicha walípiná, yásí manùbéeyéi nàapiná nacái Dios irí cayábéeri icùacáiná wía cayábéeri iyú.

Por qué no fue Pablo a Corinto

12 Iyaca áiba wawàsi isíimáidéerica wawàwa, wía apóstolca, yái wáalíanácawa wawàwalícuísewa wadéca wàyaca masaquèeri wáiwitáise yáapichawa chái èeri irìcu machìwéeri iyú nacái Dios iicá, yá máiní cài wàyacaté wàyacaalítécué píapicha. Càmitaté cài wàyaca wáalíacái iyúwa, néese Dios imànicaté walí cayábéeri mawèníiri iyú iyúudàacaté wía wàyáanápинáté cài pèewibàa.

13-14 Macái wàasu cuyàluta irìcu watànèericuéca pirí, wacàlidacué piríni machacàníri iyú, machìwéeri iyú nacái, piléecaténácué péemìawani màulenéeri iyú càiñácaalí íimáaná. Nuwàwacué macáita manuíca píináidaca piwàwawa nùwali, càide iyúwa batéwa macáitacué píináidáanáwa nùwali siùcade. Càitacué nuwàwa píináidacawa yéewanápинá casíimáica wawàwa macáita. Yáalimápinácué casíimáica piwàwa wàwali, wía apóstolca, ìwalíise yái wéewáidáanácatécué pía, càide iyúwa yáalimáanápинá casíimáica wawàwa píwalicué néenialípiná Wáiwacali Jesúس yàanàacaalí àniwa.

15 Manuícate nuínáidacawa nuwàwawa píwalicué, casíimáinácué pía núapicha, íná quéechatécáwa nuínáidacatéwa nupáchianápinácué pía pucháibàawiría nuyúudàacaténácué pía.

16 Quéechatécáwa nuwàwacatécué nupáchiaca pía nuèpunícaalítéwa Macedonia yàasu cálí nérépiná. Nuwàwacaté nacái nupáchiacuéca pía àniwa nuèpùacaalítéwa Macedonia yàasu cálí néese. Càité

nuwàwacatécué piyúudàaca núa nùanápinátéwa Judea yàasu cáli nérépiná. ¹⁷ Néese càmitaté nùa piatalécué càide iyúwaté nucàlidáanácué piríni. Quéwa picácué pínáidawa càmitaté nuínáidawa cámiétacanéeri iyú. Picácué pínáidawa nutàaníca càide iyúwa èeri mìnali pucháibéeri íwitáise, íméerica “báisíta” inùma iyúwa quéwa íináidacáitawa iwàwalícuísewa “càmita”. ¹⁸ ¡Càmírita pucháiba íwitáise núaqué! Dios yáalíacawa watàaníinácuéca pirí báisíri iyú, càita nacái càmitacué wáima pirí “báisíta” wáináidacaalíwa wawàwalícuísewa “càmita”. ¹⁹ Núa Pablo, yá nacái Silvano, áibaalí íipidenéeri Silas, yá nacái Timoteo, wadéca wacàlidacuéca pirí Cristo Jesús iináwaná ìwali, yái Dios Iirica. Càmita pucháibéeri íwitáise yái Cristo Jesúsca. Cristo càmita íima “báisíta” íináidacaalíwa iwàwalícuísewa “càmita”, néese yái Cristo càicanide iyúwa Dios yàasu tàacáisi íméerica “báisíta”, Cristo icàlidacáiná macáita báisíri iyú, imàni nacái càide iyúwa íimáaná. ²⁰ Cristo idéca imànicia macáita càide iyúwaté Dios icàlidáanáté ìwali. Iná macái imanùbaca wàacaalí Dios irí cayábéeri, yá wáimaca “Amén”, Cristo Jesús ìwalíise, íimáanáca “báisíta”, weebáidacáiná Cristo Jesús itàacái. ²¹ Yái Diosca, yácata ichàiniadéerica wía apóstolca, píacué nacái ipíchaná wawènúadaca wáiwitáiseva Cristo íicha. Dios idéca ibàlùadaca wía yàasunáipináwa, wáibaidáanápiná irí. ²² Dios idéca ibànùaca Espíritu Santo wawàwalículé, iná yéewa wáalíacawa báisíri iyúcani Dios yàasunáica wía, wáalíaca nacáiwa Dios imàníinápiná walí macáita yái cayábéerica icàlidéericate walí ìwali.

²³ Quéwa éwitaté nucàlidacáanítacué pirí

nùanàanápinátē pìyacàle Corinto néré nupáchiacaténácué pía, càicáaníta càmitaté nùawa néré. Siùcade nuwàwaca nucàlidacuéra piríni cáná yéewaná càmitaté nùawa néré. Nucàlidacuéra piríni Dios yéemìapiná: Càmitaté nuwàwa nùuwichàidacuéra pía cachàiníri iyú pibáyawana íwalíisewa ipíchanácué máiní achúmaca piwàwa nùwalíise. Inátē nuínáidacawa cawàwanáta cayábawanái pirícuéni càmicaalípinátē nùawa piatalé ráunamáita. ²⁴ Wía apóstolca, wáalíacawa peebáidacuéra Jesucristo itàacái tài íiméeri iyú, ína càmita wawàwa wachùuliacuéra pía cachàiníri iyú peebáidáanápinácué càide iyúwa iwàwacutáanácué peebáidaca. Néese wawàwacáitacuéra wayúudàaca pía casíimáicaténácué piwàwa.

2

¹ Inátē nuínáidacawa càmíinápinátécuéra nupáchiaca pía caquialéta àniwa ipíchanácué máiní achúmaca piwàwa báawanama. Nùacaalítéwa piatalécuéra ipíchawáiseté piwènúadaca píiwitáisewa pibáyawana íichawatá, yá iwàwacutácaté nùuwichàidacuéra pía cachàiníri iyútá. ² Mánícaalícuéra achúmaca numànica piwàwa, néese càmitacuéra yéewa wasílmáidáyacacawa. ³ Inátē càmitacuéra nupáchia pía, néeseté nubànùacuéra pirí cuyàluta, pichùnìacaténácuéra wawàsi ipíchawáise nùanàaca piatalécuéra, càmicáinátē nuwàwa nùacawa néré achúmacaténá nuwàwa pìwalicuéra, yácainá nuwàwacuéra casíimáica pimànica nuwàwa. Manuícate nuínáidacawa nuwàwawa nacái pìwalicuéra casíimáinápinátē piicáca nùacawa piatalé casíimáiri iyú. ⁴ Bàaluité nutànàacuéra pirí yáara quéechéeri

cuyàlutaca nùalàacaténácué pía cachàiníri iyú, néeseté máiní achúmaca nuínáidáanícawa nuwàwawa. Catúlélécanáca numànicaté nuwàwawa manuísíwata àta nuicháanícataléta. Quéwa càmitaté nutànàacué pirí cuyàluta achúmáanápinácué piwàwa, néese nutànàacatécué pirí yáara cuyàluta píalíacaténácuéwa máiní cáinináca nuicácuéca pía manuísíwata.

Perdón para el que había ofendido a Pablo

5 Yái imàníiricaté ibáyawanáwa piatalécué, achúmacaté imànicuéca piwàwa canánama. Càita nacái achúmacaté imànica nuwàwa. Quéwa siùcade càmita nuwàwa nucháawàaca iináwaná ìwali mamáalàacata cachàiníri iyú, néese nuwàwaca numàacaca nuwàwawa ibáyawaná íicha, yùuwichàacainátewa manuísíwata. **6** Batéwa macáitacué pidéca piúcaca píichawani, ína idéca yùuwichàacawa ibáyawaná ichùullacawa. Càmitacué iwàwacutá piùuwichàidaca mamáalàacatani. **7** Iná siùcade iwàwacutácué pimàacaca piwàwawa ibáyawaná íicha. Pichàiniadacué iwàwa nacái ipíchaná máiní achúmaca iwàwa àta yúucacatalétawa píichacué càiripináta. **8** Iná nusutácué píicha manuísíwata píasáidáanápinácué cáinináca piicácani, peedácué pèewiréwa àníwani. **9** Nutànàacatécué pirí ìwali yái wawàsica núalimáidacaténácué nuicáwa pía núalíacaténátewa asáisí pimànicaalícué càide iyúwa nuéwáidáanácué pía. **10** Iná siùcade pimàacacaalícué piwàwawa áiba wenàiwica ibáyawaná íicha, yásí nacái numàacaca nuwàwawa íicha. Yá nudéca numàacaca nuwàwawa Cristo iicápiná péenásàiricué ibáyawaná íicha, yái báawéerica imàníiricaté nulí, nuwàwacáinácué

casíimáica piwàwa macáita. **11** Wamàacacué wawàwawa ibáyawaná íicha ipíchanácué Satanás imawènìadaca wía. Wáalíacaináwa báisíri iyú Satanás yáalimáidaca wenàiwica namànínápiná nabáyawanáwa.

Intranquilidad de Pablo en Troas

12 Nùanàacaté Troas ìyacàlená néré nucàlidacaténá nalí Cristo itàacái, yá Dios imàcacaté numànica cachàiníiri iyú nuíbaidacaténá Wáiwacali irípiná, nucàlidáanápiná iináwaná madécaná wenàiwica irí. **13** Quéwa achúmacaté nuwàwa nuínáidacawa càmicainá nùanàa nùacawéerináwa Tito yái nuiquéerica iyúwa nuénásàiriwa, yeebáidacainá Jesucristo itàacái. Néese càmicainátē nùanàa Tito néré, ínátē nucàlidaca nuináwanáwa Troas ìyacàlená mìnánái irí nùacaténáwa náicha, yá nùacatéwa Macedonia yàasu cáli nérépiná.

Victoriosos en Cristo

14 Quéwa nùaca Dios irí cayábéeri imawènìadacainá wáicha wàuwidená cairipináta, níara càmíiyéica iwàwa wacàlidaca Cristo Jesús iináwaná, yái wàyéerica abédanamata yáapicha. Nùaca Dios irí cayábéeri nacái imàcacacainá wacàlidaca itàacái madécaná wenàiwica irí. Yá Wáiwacali iináwaná icàlìiacawa macái cáli ínata càide iyúwa pumèníiri isàni icàlìlianáwa. **15** Yá cayábaca Dios iicáca wacàlidáaná Cristo iináwaná. Càica wíade iyúwa pumèníiri incienso isàni Cristo yèerica Dios irí iyúwa ofrenda, Cristo ìyacainá wawàwalícu. Yá Cristo iináwaná icàlìiacawa macái wenàiwica íwitáaná irí. Icàlìiacawa wenàiwicanái irí Cristo iwasèeyéipináca Dios yàasu yùuwichàacáisi

íicha neebáidacáiná Cristo itàacái. Càita nacái Cristo iináwaná icàlìiacawa wenàiwicanái irí yúuquéeyéipináca Dios íicha càmicáiná neebáida Cristo itàacái. ¹⁶ Yái Wáiwacali itàacáica càicanide abénaméeyéí iríni iyúwa chéecáisimi isàni inuérica wenàiwica, cawinácalí yúuquéeyéipináca Dios íicha nàuwichàapinácaináwa càiripináta. Néese yái Wáiwacali itàacáica càicanide áibanái iríni iyúwa pumèníri isàni yèerica wenàiwica icáuca càmíiri imáalàawa, cawinácalí wenàiwica Cristo iwasèeyéipináca Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha nàyapinácainá Dios yáapicha càiripináta. Quéwa, canácata wenàiwica yáliméeri icàlidaca Wáiwacali itàacái ichàini iyúwa meedá. ¹⁷ Wacàlida wèepunícawa Dios itàacái quéwa càmita cài wamàni weedácaténá walíwa plata càide iyúwa madécaná áibanái imàníiná. Néese wacàlidaca Dios itàacái machiwéeri iyú Dios iicápínà càide iyúwa wenàiwica Dios ibànuèyéica báisícaináta wawàwa wamànicà càide iyúwa Dios ichùulìaná wamànicà, wàyacáiná nacái abédanamata Cristo yáapicha.

3

El mensaje del nuevo pacto

¹ Wadéca cài wacàlidaca waináwanáwa, wía apóstolca, ína cawàwanáta abénaméeyéí péenacué iyúunáidaca wadàbaca watàaníca wàwaliwa canùmaséeri iyú càide iyúwacué abénaméeyéí péená icháawàanáté wía quéechatécáwa. Quéwa càmita cài wamànicà. Càita nacái càmita iwàwacutá wáasáidacuéca pirí cuyáluta áibanái itànèerica waináwaná lwalí píalícaténacuéwa Dios ibànuèyéica wía. Càmitacué nacái iwàwacutá wasutáca

píicha cuyàluta picàlidáanácué waináwaná ìwali áibanái irí needácaténá nàataléwa wía. Madécaná áibanái yéewáidéeyéicué pía nadéca nasutáca píicha càiri cuyàluta, quéwa càmita cài wamànica. ² Canáca iwàwacutácué walí píicha cuyàlутaca píacánácué càicuéra píade iyúwa cuyàluta icàlidéeripiná waináwaná ìwali áibanáicaalí iwàwa yáalíacawa wàwali asásí Dios ibànùacaalí wía, báaluitécaíná peebáidacatécué Jesucristo itàacái wacàlidacaalítécué pirí iináwaná. Càicuéra píade iyúwa cuyàluta Dios itànerica wawàwalícu wáalíacaténáwa Dios ibànùacaté wía, wía apóstolca. Macái wenàiwica náalíacawa peebáidacatécué Jesucristo itàacái wacàlidacaalítécué pirí iináwaná. ³ Macáita náalíacawa amaléeri iyú càicuéra píade iyúwa cuyàluta Cristo itànerica wáibaidacalé iyú peebáidacánácué Cristo itàacái wacàlidéeriuéra pirí. Càmitacué cài píade iyúwa cuyàluta wenàiwica itànerica tinta iyú. Càmitacué cài píade iyúwa tàacáisi natànerica íba ìwali càide iyúwaté Dios itànanáté itàacáiwá íba ìwali profeta Moisés irípiná. Néese cáuri Dios idéca ibànùacuéra Espíritu Santo piwàwa cáuri irículé yáasáidacaténá Cristo yàasunáicuéra pía. Iná yéewa macáita náalíacawa Dios ibànùacaté núa nucàlidacaténácué pirí itàacái.

⁴ Cristo idéca imàacaca manuíca wáináidacawa wawàwawa Dios ìwali, wía apóstolca, yá wáalíacawa báisíri iyú Dios ibànùacaté wía wacàlidacaténácué pirí itàacái. ⁵ Càmita wáalimá wacàlidaca Dios itàacái wachàini iyúwa meedá, néese macáita yái wamànírica Dios idéca ichàiniadaca wía wamànicaténáni. ⁶ Dios idéca ichàiniadaca wía wáibaidacaténá irípiná, wacàlidáanápiná

yái tàacáisica icàlidéerica wàlisài wawàsi ìwali, yái wawàsi Dios imàníirica wenàiwicanái yáapicha icùanápìná nía iyúwa yàasunáwi. Yái wawàsi wàlisài càmírita càide iyúwa wawàsi bàaluisàimica profeta Moisés itànèericaté iináwaná ìwali, yái tàacáisi íméericaté Dios icùanápìnáté israelitanái namànicaalí càide iyúwa ichùullaná nía. Yái bàaluisàimi tàacáisica Moisés itànèericaté icháawàaca wía wéetáanápìnáwa càmicáiná wáalimá wamànica macáita càide iyúwa ímáaná. Quéwa siùcade Dios ichàiniadaca wía wéewáidacaténácué pía wàlisài wawàsi ìwali Dios imàníirica wáapicha wawàwalícuíse, yàaca walí Espíritu Santo, yái Espíritu yèerica wacáuca càmíiri imáalàawa.

⁷ Bàaluité Dios itànàacaté itàacáiwa íba sàabadéeyéi ìwali, profeta Moisés yéewáidacaténá wàawirináimi israelitanái, Máiñicáiná Dios icànaca mèlumèluíri iyú, íná yéewa idécanáamíté Moisés iyaca Dios yáapicha yeedácaténá Dios íicha yái bàaluisàimi tàacáisica, yáté Moisés inàni icànaca nacái mání mèlumèluíri iyú. Israelitanái càmitaté náalimá naicáidaca Moisés inàni irí máníñicáiná inàni icànaca. Quéwaté yái camalásica ichacàcawa yàacawa Moisés inàni íicha. Ewita yái bàaluisàimi tàacáisica yáasáidacáaníta iwàwacutáaná wéetácawa wabáyawaná ichùullacawa, càicáanítaté yàanàaca aléi èeri irìculé mání mèlumèluíri iyú yàanàacáináté Dios néese. ⁸ ¡Iná yéewa wáalíacawa Dios imànínápìná walí cayábéeri cachàiníwanái, wíá Dios imàníiyéica yáapicha wàlisài wawàsi imàacáanápìná Espíritu Santo iwàlùacawa wawàwalículé! ⁹ Núumacué pirí àniwa; éwita yái bàaluisàimi tàacáisica icháawàacáaníta wíá

wéetáanápинátéwa wabáyawaná ichùulìacawa, càicáanítaté Dios yáasáidaca wenàiwicanái irí ichàini manuíriwa icànéerica mélumèluíri iyú imàacacaalíté itàacáiwa profeta Moisés irí. ¡Iná yéewa wáalíacawa máiní cayábéericani cachàiníwanái yái wàlisài wawàsica Dios imànírica wáapicha iicácaténá wía iyúwa mabáyawanéeyéi, cayábacaténá nacái imànica wáiwitáise! ¹⁰ Básita yái tàacáisi bàaluisàimica yàanàacaté mélumèluíri iyú. Quéwa siùcade waicácani iyúwa càmírica máiní cawènica yácainá wàlisài wawàsi idéca yàanàaca, máiníri cayába cachàiníwanái quéechéerimi íicha. ¹¹ Càide iyúwaté tàacáisi bàaluisàimi yàanàanáté mélumèluíri iyú éwitaté imáalàapinátéwa, càita nacái cayábéeri cachàiníwanái yái wàlisài wawàsica iyamáacáináwa càiripináta wáapicha.

¹² Wáalíacawa wàlisài wawàsi iyamáanápинáwa càiripináta, íná wacàlidaca Dios itàacái macàaluínináta, càmita nacái wamáisanìa Dios itàacái wenàiwica íicha. ¹³ Càmita iwàwacutá wamànica càide iyúwa profeta Moisés imàníináté. Idécanáamíté Moisés icàlidaca Dios itàacái israelitanái irí, yá ibàllacaté inàniwa wáluma iyú ipíchaná israelitanái iicáca camalási ichacàca yàacawa inàni íicha, yái camalásica càmírica icàna càiripináta. ¹⁴ Quéwa càmitaté náalía néemìaca càinácaalí iimáaná yái Dios itàacáica, matuícaináté náiwitáise. Siùca nacáide naléecaalí yái tàacáisica bàaluisàimica Dios imàaquéericate profetanái irí, yá mamáalàacata càmita náalía néemìacani càinácaalí iimáaná matuícainá náiwitáise càide iyúwa cáucuíri wáluma idéca nacáicaalí ibàllaca náiwita. Càmita idé catuíca náiwitáise yácainá

abéerita Cristo yáalimá imàacaca náalía néemìacani, quéwa càmita neebáida itàacái. ¹⁵ Ata siùca nacáide naléecaalí macáita yái cuyàlutaca profeta Moisés itànèericaté, yá mamáalàacata càmita náalía néemìaca càinácalí íimáaná, càide iyúwa cácuíri wáluma idéca nacáicaalí ibàllaca náiwita. ¹⁶ Quéwa áibacaalí israelita iwènúada íwitáisewa Wáiwacali irípiná, yásí Wáiwacali imàacaca yáalíaca yéemìaca Dios itàacái, càide iyúwa Wáiwacali idéca nacáicaalí yeedáca cácuíri wáluma wenàiwica íiwita íicha, yéemìacaténá Dios itàacái. ¹⁷ Wáiwacali ìyaca abédanamata Espíritu Santo yáapicha, íná wadènìacáiná Espíritu Santo, yásí Espíritu Santo iwasàaca wía wacàlidacaténá Dios itàacái macàaluínináta, wáaliacaténá wéemìaca nacái càinácalí íimáaná. ¹⁸ Péemìacué comparación: Càmita wabàlia wanàniwa cácuíri wáluma iyú. Càita nacái macáita wía yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, càmita wabàa Wáiwacali íwitáisewa áibanái wenàiwica íicha. Càide iyúwa chapúa íibàacaalí èeri icamaláná quirameníwaca, icànanacaténá èeri icamaláná iyú, càita nacái Espíritu Santo imàacaca wáasáidaca áibanái irí máiní cayábéerica Wáiwacali íwitáise. Càide iyúwa waicáidaca nacáicaalí Wáiwacali yéenáwaná iríwa icànéerica mèlumèluíri iyú chapúa irícuíse, càita nacái wamàacaca wawàwawa Wáiwacali ìwaliwa, weebáida nacái itàacái, íná yéewa Espíritu Santo imàacaca wáiwitáise iwènúaca yàacawa Wáiwacali íwitáise iyúwa, wàyaténná càide iyúwa Wáiwacali ìyáaná. Macái yàawiría imanùbaca wadènìaca Wáiwacali íwitáisewa cachàiníwanái. Càita Wacuèrinásàiri imànica wawàwalícu, yái Espíritu Santoca.

4

¹ Iná wía apóstolca, càmita cáalu wacàlidaca Jesucristo iináwaná ìwali. Càmita nacái waméyáawa, Dios iicácainá wapualé, imáidaca wía wáibaidacaténá irípiná. ² Càmita wamàni wawàsi báawéeri ibàacanéeri iyú iwàwacutéerica báica wía ìwalíise. Càmita wéewáida wenàiwica cachìwéeri tàacáisi iyú. Càmita nacái wawènúada Dios itàacái wachìwáidacaténá áibanái. Néese wacàlidaca Dios itàacái abéerita, machacàníri iyú, yái báisíiri tàacáisia. Càita wamànicá macáita báisíiri iyú yéewacaténá macái wenàiwica náalía watàaníca báisíiri iyú Dios iicápiná. ³ Wacàlidaca amaléeri iyúni yái tàacáisi íiméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. Abénaméeyéi wenàiwica càmita náalía néemìaca cayábani càinácalí íimáaná, quéwa níawamita yúuquéeyéipináacawa méetàuculé Dios íicha càiripináta. ⁴ Càmicainá neebáida íná yéewa Satanás idéca matuíca imànicá náiwitáise, yái Satanás, nàasu cuwáisàiricaní ichùulièrica èeri mìnánáí íiwitáise. Càide iyúwa matuíyéimi càmíiná náalimá naicáca camalási icànéeri mèlumèluíri iyú, càita nacái Satanás matuíca imànicá náiwitáise, níái càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacái, ipíchaná náalíacawa máiní cayábéericani yái tàacáisi wacàlidéerica Cristo iináwaná ìwali, yái Cristo cachàinírica íiwitáise icànéerica mèlumèluíri iyú, càimiétacanéeri náicha canánama, yáasáidéerica walí càinácalí Dios íiwitáise iyaca, Dioscaináni yái Cristoca. ⁵ Wía apóstolca, càmita wacàlida tàacáisi wàwaliwa yéewacaténá cayábaca wenàiwica iicáca wía, néese wacàlidaca Jesucristo ìwali

Wacuèriná Dioscani. Wáimacáita nacái wàwaliwa pìasu wenàiwicacuéca wía wáibaidacaténácué pirí cáininácáiná waicáca Jesús. ⁶ Wacàlidaca Jesucristo iináwaná ìwali, yácainá Dios idéca imàacaca wáalíacawa ìwali. Bàaluitésíwa canácaté camalási chái èeri irícu. Néeseté Dios ichùulìcaté camalási icànáanápinátē catéeri iriculíse. Càita nacái Dios idéca imàacaca icamaláwa icànaca wawàwalículé amalácaténá wáiwitáise yéewanápiná wáalíacawa Dios íwitáise ìwali máiní cayábéericani. Jesucristo yásáidaca walí amaleéri iyú càinácaalí Dios íwitáise ìyaca, Dioscánáni yáí Jesucristoca.

El vivir por la fe

⁷ Yá wadènìaca Dios icamaláná wawàwalícuwa, íná wáalíacawa Dios ìwali. Wadènìa nacái ichàini wàyacainá abédanamata Jesucristo yáapicha. Yái camalásica, chàinisi nacái càicanide iyúwa wawàsi máiníri cawènica, cayábéeri nacái iicácanáwa, iwàwacutéeri wacàlidaca ìwali áibanái irí. Quéwa wadènìaca yái cawènírica wawàsica wainá machawàaquéeri irícuwa càiride iyúwa catùa mawèníchúa, bàcabàquéechúaca meedá, ibái icatùalenáca. Càita wáasáidaca Dios néeséericani yái chàinisi manuírica ìyéerica wawàwalícu. Càmita wáibaida wachàini iyúwa. ⁸ Iná éwita máinícaaníta càulenáca namànica walí macái watéesebàa, càicáaníta wáalimá wáibaidaca Dios irípiná. Ewita nacái achúmacáaníta wáináidáaníçawa wawàwawa ìwalfíse yái wàuwichàanáçawa, càicáaníta càmita wawènúada wáiwitáisewa Dios íicha. ⁹ Napìadáidaca nàuwichàidáanápiná wía, quéwa Dios càmírita imàaca wía abéerita. Náucaca wía cáli ínatalé, quéwa càmitàacá namáalàida wía. ¹⁰ Ata alénácaalí

wàacawa, yá abénaméeyéí iwàwaca inúaca wía, íná wàyaca cairipináta càide iyúwa Jesúsa iyáanáté, yái yáaliéricatéwa yéetáanápинátéwa caiwíiri iyú. Càita wàuwichàacawa chái èeri irícu wáasáidacaténá macái wenàiwica irí cárca Jesúsa, yái icuérifica wía báawéeri íicha. ¹¹ Idècunitàacá wàyaca chái èeri irícu, yá macái èeri imanùbaca abénaméeyéí iwàwaca inúaca wía weebáidacainá Jesúsa itàacái, wacàlidacainá nacái iináwaná. Càita wáasáidaca áibanái irí wadènianá Jesúsa icárca cámíiri imáalàawa éwita wainá yéetácáanítawa áibaalípiná. ¹² Wacàlidacatécué pirí Jesucristo iináwaná, íná áibanái iwàwaca inúaca wía, quéwa pidécuéca peedáca piríwa picáucawa cámíiri imáalàawa peebáidacainácué Jesucristo itàacái.

¹³ Báluité profetanái itànàaca tàacáisi Dios inúmalícuíse íiméerica: “Nuebáidaca Dios íná nucàlidaca wenàiwicanái irí manuúca nuínáidacawa nuwàwawa Dios ìwali”, cài íimaca yái tàacáisisica. Càita nacái wía, wadéca weebáidaca Dios càide iyúwaté profetanái yeebáidáaná, íná wacàlidacata nacái áibanái irí Dios iináwaná. ¹⁴ Wacàlidaca Dios iináwaná wáalíacaináwa Dios imichàidacaté Wáiwacali Jesúsa yéetácáisi íicha. Càita nacái wáalíacawa Dios imichàidáanápинá wía yéetácáisi íicha wàyacainá abédanamata Jesúsa yáapicha. Yá Dios itépiná wía yáataléwa, píacáanítacué nacái. ¹⁵ Wía apóstolca, wàuwichàacawa wayúudàacaténácué pía. Yá manùbéeyéicalícué píená nawènúada náiwitáisewa Dios irípiná, yásí manùbéeyéí nàapiná Dios irí cayábéeri ìwali yái cayábéerica imànlírica nalí, yéewacaténá manùbéeyéí yáwanái náalimá náalíacawa máiní cayábéerica Dios íiwitáise.

¹⁶ Iná cámíita waméyáawa wacàlidaca Jesucristo

iináwaná ìwali. Ewita wainá máinícáaníta béeri yàacawa, càicáaníta Dios iwàlisàida yàacawa Wáiwitáise èeri imanùbaca. ¹⁷ Ewita wàuwichàacáanítawa manuísíwata Cristo irípiná madécaná èeri, càicáaníta waicáca wàuwichàanáwa chái èeri irìcu iyúwa achúméeri wawàsi ichàbéeripinácawa wáicha ráunamáita máinícáiná manuísíwéerica yái cawènírica wadènièrkipináca càiripináta chènuniré ìwalíise yái wàuwichàanácawa Cristo irípiná, yácainá wàyapiná máiní cáimiétaquéeri iyú Dios yáapicha chènuniré, icànéeyéi mèlumèluíri iyú càiripináta. ¹⁸ Iná càmita máiní wáináidáanícawa ìwali yái wàuwichàanácawa, càmicáiná cawèni waicá yái wawàsi ìyéerica chái èeri irìcu, yácainá macáita yái ìyéerica chái èeri irìcu imáalàapinácawa mesúnamáita. Néese wamàacaca wawàwawa ìwali yái cawèníiri chènuníiséerica càmíircáwaca waicá, ìyéerica néré wàyacatalépináca càiripináta, wáalíacáináwa yái chènuníiséerica càmíircáwaca wadé waicáca siùcade ìyéeripiná càiripináta èeri càmíiri imáalàawa.

5

¹ Wáalíacawa wainá ìyaca càide iyúwa capìi wadènièrica chái èeri irìcu, càide iyúwa nacái capìima càmíirica ìya càiripináta. Néese wéetácalíwa càide iyúwa capìi imáalàacaalíwa, yá wadènipiná waináwa chènuníiséeri, Dioscainá idéca ichùnlaca walípináni, càiride iyúwa wacapèepiná chènuníiséerica càmíirica imáalàawa, càmíirica wenàiwica imàncicalé icáapi iyúwa. ² Iná yéewa idècunitàacá wàyaca chái èeri irìcu wainá èeri irìcuírica yáapichawa, yá máiní wawàwaca wàwalica

wainá wàlisàiwa chènuníséerica. ³ Yá wàwalipiná wainá wàlisàiwa néré càide iyúwa wàwalicaalí wabàlewa. ⁴ Idècunitàacá wàyaca chái èeri irìcu wainá irìcuwa, yá achúmaca wawàwa wáináidacawa wainá ìwaliwa, wawàwacáiná wàwalica wainá wàlisàiwa, yéewanápiná wainá èeri irìcuíri iwènúacawa wàlisài iyú ìwalíse yái wacáuca càmíirica imáalàawa Dios yéeripináca walí. ⁵ Dios idéca màulenáca imànica wía wàwalicaténá wacáuca wàlisàiwa. Dios idéca nacái imàacaca walí Espíritu Santo yàacawéeridacaténá wía yéewanápiná wáalíacawa báisíiri iyúcani Dios yàanápiná walí wacáuca wàlisài càide iyúwa íimánaté walí.

⁶ Iná yéewa manuíca wáináidacawa wawàwawa Dios ìwali mamáalàacata. Wáalíacawa idècunitàacá wàyaca chái èeri irìcu wainá irìcuwa, wàyaca càide iyúwa canéeyéi yàasu cáli, càmicáinácá wàya Wáiwacali yáapichawa. ⁷ Càmitàacá wáalimá waicáca Wáiwacaliwa, quéwa weebáidacani wáiwitáise iyúwa idècunitàacá wàyaca chái èeri irìcu. ⁸ Manuíca nacái wáináidacawa wawàwawa Wáiwacali ìwaliwa. Wáalíaca nacáiwa cayábáanápiná cachàiníwanáí walíni wéetácalíwa wamusúacaténáwa wainá íichawa wàacaténá wàyaca chènuniré Wáiwacali yáapichawa. Càita máiní wawàwa wàyaca yáapicha. ⁹ Iná wáalimáida wamànica càide iyúwa Wáiwacali iwàwáaná càiripináta idècunitàacá wàyaca wainá irìcuwa chái èeri irìcu, càita nacái wéetácalíwa wàacaténá wàyaca Wáiwacali yáapichawa. ¹⁰ Yácainá wía yeebáidéeyéica Cristo itàacái, iwàwacutápiná macáita wabàlùacawa Cristo íipunita áibaalípiná chènuniré, Cristo icàlidacaténá waináwaná ìwali, càinácaalíté wamànica wàyacaalíté chái èeri irìcu

wainá irìcuwa. Wáibaidacaalí cayábéeri iyú Cristo irípiná, yásí yàaca wawèni. Quéwa càmicaalí wáibaida cayába irípiná, càita nacái canácaalí iwèni yái wáibaidacaléca, yá canáca wàasu cawèníri.

El mensaje de la paz

11 Iná wáalíacaináwa iwàwacutáca wàaca Wáiwacali iyéinináwa, wía apóstolca, íná wáalimáidaca cachàiníri iyú wáasáidacaténá áibanái irí watàaníca báisíri iyú, Dios idéca nacái ibànùaca wía. Dios yáalíacawa wàwali cayábéeri iyú, ìwali nacái yái wamànírica. Yá nuwàwacué píalíacawa nacái Dios idéca ibànùaca wía. **12** Picácué píináidawa watàanícáita wàwaliwa cayábéeri iyú meedá càide iyúwaté abénaméeyéí péenácué icháawàaná waináwaná ìwali quéechatécáwa. Càmita cáimacái waicá wíawawa áibanái íicha, néese wawàwacáita píalíacuécawa càinácaalí wamànicá, càinácaalí watàaníca nacái wawènúadacaténá wenàiwica líwitáise Dios irípiná. Càita wacàlidacuéca piríni casíimáicaténácué piicáca wía, wía yéewáidéeyéicatécué pía. Iná áibanái íimacaalícué pirí càmitasa Dios yàasu apóstol núa, íibайдерика Dios irípiná, yásí píalimácué pimawènìadaca nàasu tàacáisi, níara cachàiníyéica iicáca yáawawa iyúwa cayábéerica iicácanáwa, icálidéeyéí nacái máiní cayábéeri iyúni, quéwa càmita báisí nawàwa náibaidaca Dios irípiná náiwitáise cayábéeri yáapichawa. **13** Abénaméeyéí péenácué nadéca náimaca wàwali máiwitáisecasa wía máinícaíná wáibaidaca Dios irípiná cachàiníri iyú, wacàlidacáiná nacái itàacáí macái wachàini iyúwa. Quéwa wadéca wamànicá cài cáininácainá

waicáca Dios, wawàwa nacái áibanái yàaca irí cayábéeri. Néese macáitacué píalíacawa wadéca wéewáidaca pía éeréeri iyú, cáimiétaquéeri iyú nacái càide iyúwa caiwitáiséeyéi. Wadéca cài wamànica wayúudàacaténácué pía. ¹⁴ Wáalíacawa cainináca Cristo iicáca wía manuísíwata, íná yéewa máiní wawàwaca wáibaidaca irípiná macái wacáuca iyúwa wáalíacáináwa báisiiri iyúcani abéeri wenàiwica, yái Cristoca, idéca yéetácawa macái wenàiwica íichawalíná. Iná yéewa Dios iicáca macái wenàiwica càide iyúwa nadéca nacáicaalí néetácawa nabáyawaná ichùulìacawa. ¹⁵ Cristo idéca yéetácawa macái wenàiwica íichawalíná, yéewanápiná cawinácaalí iyéeyéica chái èeri irícu yeebáidéeyéica Cristo itàacái càmita naya càide iyúwa nawàwáanáta meedá, néese iwàwacutá nàyaca càide iyúwa Cristo iwàwáaná, yái yéetéericatéwa wáichawalíná, imichèericaté nacáiwa yéetácáisi íicha wàwalinápiná. ¹⁶ Iná siùcásede càmita waicá áibanái càide iyúwa èeri mìnánai iicáaná wenàiwica. Ewita bàaluité canácáaníta iwèni waicáca Cristo, càide iyúwa èeri mìnali meedá, càicáaníta siùcade càmita quirínama wáináidacawa ìwali cài. ¹⁷ Iná cawinácaalí wenàiwicaca iyéerica abédanamata Cristo yáapicha, Dios idéca iwàlisàidaca íiwitáise. Yái iyúwaté iyáaná quéechatécáwa idéca ichàbacawa íicha, yá idéca idàbacá iyaca wàlisài iyú.

¹⁸ Dioscata yái imàníirica càiri cayábéeri wenàiwicanái irí. Cristo yéetácatéwa wáichawalíná, íná Dios idéca iwènúadaca wáiwitáise irípiná, yá siùcásede cayábaca wáapicha Dios, idéca nacái Dios imáidaca wía wáibaidacaténá irípiná, wacàlidacaténá itàacái macái wenàiwica irí yéewanápiná

neebáidacani, cayábacaténá náapicha Dios nacái.
19 Yái tàacáisi íimáanáca, Cristo yéetácatéwa èeri mìnánáí íichawalíná nabáyawaná ìwalíse, yéewanápiná cayábaca náapicha Dios, yá Dios imàacaca iwàwawa nabáyawaná íicha, cawinácalí yeebáidéeyéica Cristo itàacái. Dios idéca ichùullaca wacàlidáanápiná yái tàacáisi wenàiwicanái irí.
20 Iná Cristo ibànuèyéica wía wacàlidacaténá itàacái wenàiwicanái irí. Wacàlidacuéca pirí Cristo itàacái Dios imáidacáinácué pía wàasu tàacáisi iyú. Yá wasutácué píicha wawàsi manuísíwata Cristo inùmalícué piwènúadáanápinácué píiwitáisewa Dios irípiná yéewanápinácué cayábaca píapicha Dios. **21** Cristo càmitaté imàni ibáyawanáwa; quéwa Dios yùuwichàidacaténi wáichawalíná càide iyúwa cabáyawaná nacáiricani, yái Cristoca. Dios yùuwichàidacaté Cristo càide iyúwa idéca nacáicalí macái èeri mìnánáí ibáyawaná iyaca ìwali, yái Cristo mabáyawanéerica. Càité Dios imànicá yéewanápiná mabáyawanáca iicáca wía, wía iyéeyéica abédanamata Cristo yáapicha, Cristo yùuwichàacáinátewa yùuwichàacáisi iyú yàanèeripinácatéwa wàwali wabáyawaná ìwalísewa.

6

1 Iná siùcade wáibaidacáinácué Dios irípiná píapicha, yá wasutácué píicha wawàsi càmíinápinácué piúca píichawa yái cayábéeri Dios imàníiricuéca pirí mawènìiri iyú iwasàacaténácué pía yàasu yùuwichàacáisi íichawa. **2** Bàaluitécáiná profeta itanàacaté Dios itàacái. Dios íimacaté: “Nuémìacaté pisutáaná nuícha nuwàwacaalíté nuicáca pipualé; yáté nuwasàaca pía nùasu

yùuwichàacáisi íichawa nuyúudàacaténá pía”, cài íimaca yái Diosca. Siùcade wéenánái, idéca wéenáwaná yàanàaca cayábéeri iyú Dios iicácaténá wapualé siùcade, íná iwàwacutá wenàiwica isutáca Dios íicha siùca. ¡Siùca Cristo iwàwaca iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha!

3 Wáalimáidaca macái wachàini iyúwa wàyacaténá machacàníri iyú càiripináta ipíchaná áibanáí báawaca naicáca Dios itàacái wacàlidéerica nalí, néese càmita nawàwa nawènúadaca náwitáisewa Dios irípiná. Wàyaca machacàníri iyú càmicáiná wawàwa áibanáí itàaníca báawéeri iyú ìwali yái wáibaidáanáca Dios irípiná. **4** Néese càinácaalí wawàsi wamàni, yá wáalimáidaca wáasáidaca Dios yàasu wenàiwicaca wía íibaidéeyéica irípiná. Càita wáasáidaca Dios yàasu wenàiwicaca wía: Wàidenìaca wàuwichàanáwa máiní matuíbanáiri iyú, éwita canácaalí walí wawàsi wamáapuèrica, càita nacái áibanáicalí càulenáca namànica walíni. **5** Càita nacái wàidenìaca wàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú éwita nacapèedáidacaalí wía, càita nacái náucacaalí wía presoíyéi ibànalículé, càita nacái báawacaalí namànica yàcalé mìnanáí íiwitáise àta napiacatalétawa nàwacáidáyacacawa nanúacaténá wía. Càita nacái wàidenìaca wàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú éwita iwàwacutácaalí wáibaidaca cachàiníri iyú àta máinícataléta chamàleca wía, càita nacái càmicaalí waimá cayába táiýapinama wáibaidacaténá Dios irípiná, wasutácaténá íicha nacái, càita nacái máapicaalí wía canácáiná wayáapiná. **6** Càita wamànica wáasáidacaténá Dios yàasu wenàiwicaca wía íibaidéeyéica irípiná. Wàyaca masaquèeri iyú; wáalíaca báisíri tàacáisi;

càmita calúa wía ráunamáita áibanái yáapicha, wamàni nacái nalí cayábéeri; Espíritu Santo iyaca wawàwallcu; cáinináca waicáca wenàiwica báisíiri iyú yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Càita wáasáidaca Dios yàasu wenàiwicaca wía íibaidéeyéica irípiná. ⁷ Càita nacái wacàlidaca yái tàacáisi báisíirica, wamànica nacái Dios ichàini iyú yái càmírica wenàiwica idé imànica. Yái wàyáanáca machacàníri iyú, càicanide iyúwa wacáapisài chènuníiséerica wapéliéripiná iyú Dios irípiná. Càita wamànica ùwicái Dios irípiná: Wamànica ùwicái Satanás íipunita wawènúadacaalí wenàiwica íiwitáise Dios irípiná. Wàyacaalí nacái machacàníri iyú, yásí wacùaca wíawawa ipíchaná wamànica wabáyawananáwa. ⁸ Abénaméeyéí wenàiwica nàaca wáimiétacaná. Aibanái nacái caná wawèni naicáca wía. Abénaméeyéí natàaníca wàwali cayábéeri iyú; áibanái nacái natàaníca wàwali báawéeri iyú. Naicáca wía càide iyúwa cachìwéeyéí éwita wacàlidacáaníta yái báisíiri tàacáisisca. ⁹ Namànica walí báawéeri càide iyúwa càmicaalí náalía naicáca wía, éwita náalíacáaníta naicáca wía cayába. Naicáca wía iyúwa yéetéeyéipináwa, quéwa cátua wía. Nàuwichàidaca wía manuísíwata quéwacá càmita nanúa wía. ¹⁰ Naicáca wía iyúwa achúméeyéí iwàwa, yá báisícata áibaalí achúmaca wawàwa, quéwa wayanídacawa mamáalàacata wawàwalícuísewa. Ewita catúulécanácáaníta wía, càicáaníta wadéca wawacùaca yái báisíiri cawèníirica madécaná wenàiwica irí, yái tàacáisi íiméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. Wàyaca càide iyúwa canásíwéeyéí yàasu, quéwa Dios yáapicha wadènìaca macáita.

11 Píacué wéenánáica Corinto iyacàlená mìnanáica, wadéca wacàlidacuéca pirí macáita iyúwa wánaiidáanáwa. Càmitacué wabàa píicha wáiwitáisewa. **12** Càmita wawènúada píicha wáiwitáisewa, néese cáinináca waicácuéca pía mamáalàacata. Quéwa càmitacué máiní cáininá piicáca wía. **13** Iná nusutácué píicha wawàsi càide iyúwa abéeri nánirí isutáaná yéenibe íichawa wawàsi: Cáininácué piicáca wía báisíiri iyú càide iyúwa cáinináanácué waicáca pía.

Somos templo del Dios viviente

14 Picácué picásàawa náapicha níara càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacáí, càita nacái picácué pimàni wawàsi náapicha, càmicáiná yéewa abédanamacué píiwitáise náapicha; yácaíná cawinácalí iwàwéerica iyaca machacàníiri iyú càide iyúwa Dios iwàwáaná càmita yéewa abédanama íiwitáise áiba wenàiwica yáapicha càmíirica iwàwa iyaca machacàníiri iyú. Càide iyúwa càmíiná yéewa camalási yàacawéeridaca catéeri, càita nacái càmita yéewa abédanama amaléeri íiwitáise catéeri íiwitáise yáapicha. **15** Càide iyúwa càmíiná yéewa abédanamata Cristo íiwitáise Satanás yáapicha, càita nacái cawinácalí yeebáidéerica Jesucristo itàacáí càmita nacái yéewa abédanamata íiwitáise yáapicha abéeri càmíirica yeebáida Jesucristo itàacáí. **16** Péemìacué comparación: Canáca yéewaná wenàiwica itéca ídolonái, níái cuwáinái yéenáiwana, Dios yàasu templo irìculé, yái capìi wenàiwica isutácàaluca Dios íicha, càmicáinácué yéewa wàaca cuwáinái icàaluíniná wàacaalí Dios icàaluíniná. Píacué, càicuéca píade iyúwa cáuri Dios yàasu templo, cáuri

Dios ìyacáinácué piwàwalìcu. Dios ìyacáinácué píapicha, íná canáca yéewaná piyaca abédanamata áibanái yáapicha càmíiyéica yeebáida Dios. Dios idéca cài íimaca wàwali, wía yàasu wenàiwicaca:

“Nùyapiná nèewibàa, nuèpunípiná nacáiwa náapicha; núatapiná Nacuériná Dios, níatapiná nacái nùasu wenàiwica”,
cài íimaca yái Diosca. ¹⁷ Iná Wáiwacali íimaca walí nacái:

“Pimusúacuéwa nèewíise, píacué nacáiwa náicha; picácué pimàni pibáyawanáwa náapicha, níara casaquèeyéica íwitáise. Néese nuedápinácué píawa nùasu wenàiwic平ináwa.

¹⁸ Núatapiná Píaniricué, píatapinácué nacái nuénibewa”,
íimaca yái Wáiwacalica, yái cachàiníirica náicha canánama.

7

¹ Iná péemìacué cayába, píacué wéenánái cáininéeyéica waicáca, nudéca nucàlidacuéca piríni càide iyúwa Dios ímáanáté cáimiétacanéeri iyú imànínápiná walí. Iná iwàwacutá wacùaca wíawawa masaquèeri iyú méetàuculé báawéeri íicha ipíchaná wamànica wabáyawanáwa wainá iyúwa, wáiwitáise iyú nacáiwa. Iwàwacutácué wàaca Dios iyéininá, wamàaca irí nacái wíawawa wáalimáidacaténá wàyaca mabáyawanéeri iyú.

La conversión de los corintios

² Píacué wéenánáica, wasutácué píicha wawàsi cáinináanápinácué piicáca wía àniwa. Canácatacué báawéeri wamànírité pirí. Càmitaté nacái wawènúadacué píiwitáise cayábéeri íicha.

Canátaté wachìwáidáanácué pía. 3 Càmita cài númera nucháawàacaténácué pía. Càide iyúwaté númeráanácué pirí quéechatécáwa: Cáininácuéca nuicáca pía manuísíwata, idècunitàacá nùyaca chái èeri irìcu, càita nacái wéetácalíwa.

4 Manuícá nuínáidacawa nuwàwawa piwalicué pimànínápinácué machacàníri iyú càide iyúwa númeráaná. Máiní casíimáica nuicácuéca pía nacái pimànicáinácué cayábéeri. Ewita wàuwichàacáanítawa manuísíwata, wía apóstolca, càicáaníta nuchàiniadaca nuwàwawa casíimáiri iyú manuísíwata nuémìacáinácué piináwaná ìwali.

5 Wàanàacatáiseté aléi Macedonia yàasu cáli ínatalé, càmita wadé wayamáidacawa matuíbanáiri iyú, néese namànica walí máiní càulenéeri iyú àta alénácalí wàacawa. Abénaméeyéi nawàwaca napéliaca wía. Yá nacái achúmaca wáináidacawa wawàwawa wacalùniwa wawàwalícuísewa. 6 Quéwa Dios, yái ichàiniadéerica nawàwa, cawinácaalí achúmáeyéica iwàwa, ichàiniadacaté wawàwa nacái Tito yàanàacaalíté wàatalé. 7 Càmíritaté abéta Tito ìwali casíimáica wawàwa yàanàanáca, néese casíimácaté wawàwa pichàiniadacáinácué Tito iwàwa iyacaalítécué píapicha. Tito icàlidacaté walí máinícué piwàwa piicáca wía. Icàlidacaté nacái walí achúmáanácué piwàwa nùwaliná, máinícué nacái piwàwaca pimànica càide iyúwa nùalàanácué pía. Ináté nuémìacáináté càiri tàacáisi, íná casíimácaté nuwàwa máiní cachàiníwanái.

8 Ewitaté nùasú quéechéeri cuyàluta nutànericatécué pirí achúmacaté imànicuéca piwàwa, càicáaníta siùca càmita achúma nuwàwa ìwali. Quéechatécáwa achúmaca nuwàwa

núalíacáinátéwa achúmaca nùasu quéechéeri cuyàluta imànicuéca piwàwa achúma èeripinátaté.

9 Siùca quéwa casíímáica nuwàwa. Càmita casíimái nuwàwa ìwali yái achúmáanácuéca piwàwa, néese casíímáica nuwàwa piwènúadacáinátécué píwitáisewa Dios irípiná àniwa achúmacáinácué piwàwa ìwalíise yái báawéerica pimàníiricatécué. Achúmacatécué piwàwa càide iyúwa Dios iwàwáaná, íná yéewa yáara quéechéeri cuyàlutaca nutànèericatécué pirí idéca iyúudàacuéca pía.

10 Achúmacaalí wawàwa wabáyawaná ìwaliwa càide iyúwa Dios iwàwáaná, yásí wawènúadaca wáiwitáisewa báawéeri íicha Jesucristo iwasàacaténá wía Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. Néese càmita quirínama iwàwacutá achúmaca wawàwa ìwalíise. Quéwa áibanái èeri mìnnanái càmíiyéica yeebáida Jesucristo itàacái, achúmacaalí nawàwa iwàwacutácainá nàuwichàacawa nabáyawaná ichùulliacawa chái èeri irícu, càmita nawènúada náiwitáisewa Dios irípiná. Iná néetápináacawa nabáyawaná yáapichawa méétàuculé Dios íicha càiripináta.

11 Idéca achúmacuéca piwàwa pibáyawaná ìwalicuéwa càide iyúwa Dios iwàwáaná, jiná Dios idéca imànicuéca pirí cayábéeri manuísíwata! Dios idéca imàcacacué píñaidacawa cáalíacáiri iyú ìwali yái báawéeri wawàsica, ínáté pidécuéca pichùníacani ipíchanácué cabáyawanáca pía ìwalíise mamáalàacata. Yá máiní calúacatécué piicáca yái báawéeri wawàsica namàníiricaté pèewi. Cáalucatécué nacái pía càmicáinácué piwàwa Dios yùuwichàidacuéca pía. Néeseté piwàwacuéca piicáca núa. Piwàwacatécué nacái piùwichàidacá péenásàiri imàníiricaté ibáyawanáwa. Iná pidécuéca

píasáidaca càmita quirínama cabáyawanáca pía ìwalíise yái wawàsi báawéerica. ¹² Iná nutànàacaalícué pirí yáara quéechéeri cuyàlutaca, báisícata nuínáidacatéwa nùyaca ìwali yái wenàiwica imàníiricaté ibáyawanáwa, nuyúudàacaténá nacái yái yùuwichéericawa báawéeri ìwalíise. Quéwa máiní cachàiníwanái nuínáidacatéwa nùyaca pìwalicué canánama yéewanápinátē píasáidacuéca Dios iicápiná cáinináanácuéca piicáca wía. ¹³ Càita Dios idéca ichàiniadaca wawàwa yéewacaténá casíimáica wía àniwa.

Quéwa máiní casíimáica cachàiníwanái wawàwa waicáca casíimáiná Tito iwàwa, yácainá macáitacué pidéca pichàiniadaca iwàwa manuísíwata. ¹⁴ Ipíchawáiseté Tito yàaca ipáchiacuéca pía, yáté nucàlidaca iríni cayábaca nuicácuéca píwitáise, càmitaté nacái bái núa pìwalísecué. Néese càide iyúwa wacàlidáanácué pirí abéerita yái báisíri tàacáisica, càita nacái báisírica macáita yái wáimáanácaté Tito irí wáimacaalíté irí casíimáicué waicáca píwitáise. ¹⁵ Yá cáinináca Tito iicácuéca pía cachàiníwanái mamáalàacata iwàwalicainá peeabáidacatécué itàacái, pitàidacatécué nacái cayábéeri iyúni, cáimiétaquéeri iyú nacái. ¹⁶ ¡Yá casíimáica nuwàwa núalimáciná manuíca nuínáidacawa nuwàwawa pìwalicué núalíacaináwa báisíri iyúcani casíimáináca waicáyacacawa àniwa!

8

Generosidad en las ofrendas

¹ Píacué wéenánáica wawàwacué wacàlidaca piríni siùcade càinácalí iyú Dios idéca imànica cayábéeri nalí níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái,

ìwacáidáyaquéyéicawa chái Macedonia yàasu cáli ínata. ² Ewita nàuwichàacáanítawa manuísíwata Jesucristo irípiná neebáidacáiná itàacái, càicáaníta mání casíímáica nawàwa. Mání catúulécanáca nía quéwa nadéca namàacaca manùba plata Dios irípiná manuíri ofrenda iyú càide iyúwa càasuýéi. ³ Nudéca nuicáca nutuí iyúwani namàacaca plata Dios irípiná iyúwata nadènianá. Núalíacawa nacái nadéca namàacaca ofrenda casímáiri iyú manuísíwata cachàiníwanáí íicha yái nálimáanáca namàacaca plata Dios irí ofrenda iyú, càide iyúwaté nawàwáaná nawàwalícuísewa. ⁴ Nasutácaté wáicha wawàsi manuísíwata wamàacáanápinátē namàacaca plata Dios irí ofrenda iyú càide iyúwaté áibanái imàacáanátē ofrenda nayúudàacaténá wéenánáí catúulécanéeyéi, yeebáidéeyéi Jesucristo itàacái. ⁵ Níai Macedonia yàasu cáli néeséeyéica nadéca namàacaca manùba plata manuíri ofrenda iyú cachàiníwanáí íicha yái watuýèericaté. Quéechatécáwa namàacaca niawawa Wáiwacali irí namànicaténá càide iyúwa iwàwáaná, neebáidacaté nacái walí namànicaténátē càide iyúwa wàalàaná nía Dios inùmalícuíse, néese namàacacaté plata ofrenda iyú Dios irípiná. ⁶ Iná wadéca wasutáca Tito íicha wawàsi yàanápinácawa píatalécué àniwa yeedácaténácué píicha yái manuíri ofrenda pidàbéericuécawaca píaca irí bàaluité. ⁷ Pidécuéca pimànica cayábéeri iyú manuísíwata. Pidécuéca peebáidaca Jesucristo itàacái tài íiméeri iyú. Pidécuéca nacái picàlidaca Dios itàacái cayábéeri iyú. Pidécuéca píalíacawa Dios itàacái ìwali, pidécuéca píbaidaca cayába Dios irípiná. Pidécuéca nacái cainináca piicáca áibanái manuísíwata càide

iyúwa wéewáidáanácué pía, íná iwàwacutácué pimàacaca manuísíwéeri ofrenda nacái Dios irípiná casíimáiri iyú, piyúudàacaténácué catúulécanéeyéi wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái.

⁸ Càmitacué cài núumaca pirí nuchùulìacaténácué pía cachàiníiri iyú pimàacáanápinácué plata ofrenda iyú Dios irípiná. Néese nuwàwacáitacué píalíacawa áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nadéca namàacaca ofrenda casíimáiri iyú, nuwàwacáinácué numichàidaca píiwitáise píasáidacaténácué cáinináca piicáca áibanái báisíiri iyú. ⁹ Yácainá píalíacuéra Wáiwacali Jesucristo imànicaté walí cayábéeri mawèníiri iyú. Ewitaté máinícáaníta càasucani Dios yáapicha icùacáinátē macáita chènuníise, càicáaníta imàacaca íchawa yàasu cawèníiriwa macáita, yá iyacaté chái èeri irícu iyúwa canéeri yàasu cáinináciná iicácuéca pía. Iná yéewa càasucuéra pía siùcáisede cawèníiri chènuníiséeri iyú Wáiwacali itúulécaná ìwalíise.

¹⁰ Nuwàwaca nuyúudàacuéra pía, íná nucàlidacué pirí siùcade cainácalí nuínáidacawa pìasu ofrendapiná ìwali: Aiba camuímíté pidàbacatécué pìwacáidaca pìasu ofrendawa, pimàacacatécué plata Dios irípiná casíimáiri iyú. ¹¹ Siùca nùalàacué pía pìwacáidáanápiná mamálàacatani càide iyúwacué píalimáanáta àta pimáalàidacatalétacué pìwacáidaca yáí plata picàlidéeritatécué nulí ìwali. Pimànicué nacái casíimáiri iyúni càide iyúwaté pidàbáanátē pimànicani. ¹² Básícaalí wenàiwica iwàwa imàacaca plata Dios irípiná ofrenda iyú, yásí cayábaca Dios iicáca yàasu ofrenda. Dios càmita isutá wáicha wawàsi càmírica wadènìa.

¹³ Càmita nuchùulìa pía pìanápinácué

pìasuwa macáita piyúudàacaténácué áibanái àta canácatalétacué pirí yái pimáapuèrica. ¹⁴ Néese núumacué pirí cayábaca piyúudàacaalícué nía nàyaténa càide iyúwacué piyáaná, càmíiyéica mání càasu píicha, càita nacái càmíiyéicué mání catúulécaná píicha. Siùcade pidènìacué pìasuwa cayába piyúudàacaténácué catúulécanéeyéi wenàiwica. Néese áibaalípiná nadènìaca nàasuwa cayába, yásí nálimá nayúudàacuéca pía, càmicaalícué pidènìa yái pimáapuèrica. Càitacué píalimápiná piyaca abédanamata. ¹⁵ Cayábaca iyacaalí càide iyúwaté Dios imàníiná israelitanái irí bàaluité. Dios imàcacaté pan nacáiri yúuwàacawa chènuníise israelitanái nàwacáidacaténáni nayáapináwa. Yá Dios yàasu profeta itànàacaté Dios itàacái ímérira: “Abénaméeyéi iwacáidacaté manùba maná quéwa càmitaté nadènìa manùba íicha yái namáapuèrica. Càita nacái abénaméeyéi iwacáidacaté achúmáanata maná quéwa nadènìacaté macáita namáapuèrica”, cài límaca. Iná iwàwacutá wayúudàaca áibanái yeebáidéeyéi Jesucristo itàacái.

Tito y sus compañeros

¹⁶ Nùaca Dios irí cayábéeri imàcacacáinátē Tito cáininácuéca iicáca pía càide iyúwa cáinináanácué nuicáca pía nacái. Iná yéewa Tito iwàwaca iyúudàacuéca pía. ¹⁷ Iná nusutácaalíté Tito yàanápinácué piatalé, yátē yeebáaca nulí casímáiri iyú. Iwàwacáinácué nacái iyúudàaca pía, iná idéca iináidacawa yàanápinácué iicáca pía siùcade.

¹⁸ Iyaca chái áiba wéenásàiri cayábéeri iináwaná, yeebáidéerica Jesucristo itàacái, yánica wabànùacani Tito yáapicha. Macái

wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái ìwacáidáyaquéeyéicawa yàcalé imanùbaca nacàlidaca iináwaná ìwali cayábéeri iyú yái wéenásàirica, íibaídacáiná cayába Dios irípiná icàlidacaténá yái tàacáisi íiméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. ¹⁹ Yá nacái níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nadéca needácani yái wéenásàirica yàacawéridacaténá wía, iyúudàaca nacái watéca ofrenda, yéewacaténá wàaca Wáiwacali íimiétacanáwa, wáasáidacaténá nacái wawàwaca wayúudàaca wenàiwica catúulécanéeyéi, yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. ²⁰ Wawàwa watéca wáapichawani yái wéenásàirica cayábéeri iináwaná ipíchaná áibanái itàaníca báawéeri iyú wàwali ofrenda ìwalíise, yái wàwacáidéerica wàyaca, manuícaináni, yái ofrendaca. ²¹ Wawàwa cài wamànicawálimáidacáiná wamànicamachacàníri iyú macáitani, càmíircata abéta Wáiwacali iicápiná, néese macái wenàiwica iicápiná nacái.

²² Wabànùaca nacái náapicha áiba yeebáidéeri Jesucristo itàacái, yái yáasáidéerica walí madécaná yàawiría íibaídáaná Dios irípiná cachàiníri iyú. Siùca nacái máníi cachàiníwanái iwàwaca iyúudàacuéca pía manuícainá íináidacawa iwàwawa piwalicué manuísíwata, yéemìacáinácué piináwaná piwàwáanácué piyúudàaca áibanái. ²³ Aibacaalícué isutá yéemìawa pía Tito ìwali, yá picàlidacuéni nalí nùacawéerinácani, íibaídéerica nacái nùapicha Dios irípiná wayúudàacaténácué pía. Nasutácaaílífue nacái néemìawa pía nàwali níái áibanái wéenánáica Tito yáapichéeyéica, yá picàlidacué nalí cài, níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái níaca ibànùa níia, náibaida nacái Cristo irípiná yéewacaténá áibanái

yàaca Cristo icàaluíniná. ²⁴ Iná nàanàapinácaalícué piatalé, yá píasáidacué nalí cáininácuéca piicáca nía báisiíri iyú, yéewanápiná macáita wenàiwica áiba cáli néeséeyéi yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái náalíacawa pimànicuéca cayábéeri, náalíacaténá nacáiwa wacàlidacatécué piináwaná ìwali machacàníiri iyú, watàanícaalíté cayábéeri iyú pìwalicué.

9

La colecta para los hermanos

¹ Càmita iwàwacutá nutànàacuéca pirí àniwa ìwali yáí pìasu ofrendapináca, pìwacáidéeripinácuéca piyúudàacaténácué catúulécanéeyéi wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. ² Núalíacaináwa cayábacuéca píwitáise, núalíaca nacáiwa piwàwacué pìwacáidaca plata pimàcacaténáni Dios irípiná ofrenda iyú. Càita nucàlidacué casímáiri iyú piináwaná ìwali càiripináta nalí níái Macedonia yàasu cáli néeséeyéica. Nudéca nucàlidacuéca nalí piináwaná ìwali, píacué iyéeyéica Acaya yàasu cáli íinata, píináidáanátécué pìwacáidaca ofrenda idé abéeri camuúca néese. Iná yéewa batéwa macáita iyéeyéica chái Macedonia yàasu cáli íinata nadéca namichàidaca náiwitáisewa néemiacainácué piináwaná ìwali pimàcacáanápinácué plata Dios irí ofrenda iyú, íná nawàwaca namàacaca plata Dios irípiná ofrenda iyú nacái. ³ Quéwa nubànùacuéca piatalé níái wéenánáica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái ipíchanácué càmitàacawá pimàni càide iyúwa nucàlidáanátécué piináwaná ìwali cayábéeri iyú pìasu ofrenda ìwalipiná. Nuwàwaca báisítá

pimáalàidacuéca pìwacáidacaní ipíchawáise nùanàacuéca piatalé càide iyúwaté nucàlidáaná áibanái irí piináwaná ìwalicué.⁴ Aibanái Macedonia yàasu cáli néeséeyéi nàanàacaalí núapicha piatalécué, càmita nuwàwa nàanàacuéca pía càmínácáwa pìwacáida ofrenda, ipíchaná báica wía ìwalíise yái wacàlidáanáca manuíca wáináidacawa wawàwawa piwalicué pìwacáidáanápinácué ofrenda. Yá nacái báipinácué píawa canácaalícué pìasu ofrenda piyúudàacaténácué áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái.⁵ Iná nudéca nuínáidacawa nusutáanápiná náicha wawàsi níái wéenánáica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, nàanápinácué napáchiaca pía quéecha nupíchalécáwa, nayúudàacaténácué pimáalàidaca pìwacáidaca pìasu ofrendawa càide iyúwaté picàlidáaná bàaluité. Iná pimáalàidacanáamicué pìwacáidaca pìasu ofrendawa cayába, yásí náalíacawa pimàacacué plata Dios irípiná casíímáiri iyú piwàwacáinácué piyúudàaca áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Néeni càmicaalícuécáwa pimáalàida pìwacáidaca ofrenda, yásí áibanái náináidacawa càmitacué báisí piwàwa pimàacaca plata Dios irípiná ofrenda iyú, nayúunáidapiná nacái weedácuéca píchani cachàiníiri iyú.

⁶ Péemìacué cayába comparación: Aibacaalí wenàiwica ibàna achúmáana, yásí yeedáca yàacàsi achúmanamata; quéwa ibànacaalí manuí, yásí yeedáca manùba yàacàsi. Càita nacái pimàacacaalícué achúméeri ofrenda, yásí Dios imànicuéca pirí achúméríina cayábéeri; quéwa pimàacacaalícué manuíri ofrenda, yásí Dios imànicuéca pirí cayábéeri àniwa manuísíwata.

⁷ Iwàwacutá macái wenàiwica imanùbaca imàcacaca plata Dios irípiná ofrenda iyú càide iyúwa íníáidáanáwa iwàwalícuísewa. Cáimináca Dios iicáca wenàiwica imàaquéeyéica ofrenda casímáiri iyú. Càmita Dios iwàwa wamàacaca plata ofrenda iyú báawacaalí wawàwa ìwalíise, càide iyúwa áibanáí idéca nacáicalí ichùulìaca wía cachàiníri iyú. ⁸ Dios yáalimá imànicuéca pirí macái cayábéeri íwitáaná manuísíwata càiripináta pidènìacaténácué macáita pimáapuèricuéca, pidènìacaténácué nacái píasuwa cayába piyúudàacaténácué macái íibaídacalési íwitáaná cayábéeri. ⁹ Càité profeta itànàacaté Dios itàacái bàaluité:

“Yái wenàiwica cayábéerica íwitáise idéca yàaca catúulécanéeyéi yàasupiná manuísíwata. Imànipiná áibanáí iríwa machacàníri iyú càiripináta”,

cài íimaca. ¹⁰ Dios yàacuéca walí bàncalé íimi wabàncaténácué wabàncalewa. Yàacué nacái walí yàacàsi wayáapiná. Càita nacái Dios yàapinácué pirí macáita yái pimáapuèrica. Dios imàacapinácué pidènìaca píasuwa cayába piacaténácué catúulécanéeyéi yàasupiná. Néese Dios imàacapinácué píasu ofrenda iyúudàaca nía manuísíwata. Yásí Dios imànicuéca piríwa cayábéeri manuísíwata, yéewanápíncué piyúudàaca áibanáí àniwa. ¹¹ Càipinácué pidènìapinácué macái cawèníri íwitáaná yéewanápíncué píaca catúulécanéeyéi yàasupiná manùba. Pibànùacaalícué píasu ofrendawa núapicha catúulécanéeyéi irípiná, yásí níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nàapiná Dios irí cayábéeri píasu manuíri ofrenda ìwalíise. ¹² Yácainá

watépinácué pìasu ofrenda catúulécanéeyéí irí yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái, quéwa càmíricata abéta wàa nalí yái wawàsica namáapuèrica, néese wachàiniadapiná nawàwawa nacái nàacaténá Dios irí cayábéeri manuísíwata. ¹³ Nàapiná Dios irí cayábéeri, yácainácué pìasu ofrenda yásáidapiná nalíwa peebáidacuéca Cristo itàacái cayábéeri pimànicaténá càide iyúwa Cristo ichùullanácué pía. Nàapiná nacái Dios icàaluíniná ìwalíise yái manuíri ofrenda pimàaquéericuéca piyúudàacaténá nía, áibanái nacái. ¹⁴ Yá nacái nasutápinácué Dios íicha pirípinácué manuísíwata, máiní cáininéeri iyú, Dios imànicáinácué pirí cayábéeri mawèníri iyú. ¹⁵ ¡Wàacué Dios irí cayábéeri imànicáiná walí cayábéeri mawèníri iyú manuísíwata, quéwa máiní manuí cachàiníwanái íicha yái wáaliméeripináca wacàlidaca èeri mìnánái itàacái iyú!

10

La autoridad de Pablo como apóstol

¹ Núa Pablo, nùalàacué pía manuísíwata, quéwa éeréeri iyúta nacái càide iyúwa Cristo yàalàaná wenàiwica éeréeri iyú, imàni nacái cayábéeri wenàiwica irí. Abénaméeyéí péenácué náimaca nùwali cáalucasa nuicácuéca pía, náimaca nacái nùalàacasa wenàiwica éeréeri iyú idècunitàacá nùyaca píapicha, quéwa náimaca nùyacaalícué déeculé píicha, yá nùalàacuécasa pía cachàiníiri iyú, náimaca. ² Uwé, nusutácué píicha wawàsi manuísíwata, picácué píalimáida piicáwa núa nùacaalípiná nupáchiacuéca pía, ipíchaná iwàwacutáca nùalàaca nía cachàiníiri

iyú níara péenácuéca icháawèeyéica nuináwaná ìwali náimacáiná numànicasa càide iyúwa èeri minanái imàniiná càmíiyéica yeebáida Dios. Nudéca nuínáidacawa nùalàanápiná nía cachainíiri iyú nùyacaalípinácué píapicha càmicaalícáwa nawènúada náiwitáisewa báawéeri íicha. ³ Báisícata iwàwacutá wàyaca chái èeri irícu càide iyúwa macái èeri minanái, quéwa càmita wamàni ùwicái Dios irípiná càide iyúwa èeri mìnánái imàniiná ùwicái nàuwidenái íipunitawa nacáapisài iyúwa èeri irícuírica. ⁴ Yái wacáapisài càmíirica càide iyúwa èeri mìnánái icáapisài, néese yái Dios ichàinica, yácata wacáapisài yáaliméerica imáalàidaca Satanás imàncalé cachainíirica, yái Satanás idacùanáca wenàiwica íwitáise. ⁵ Iná yéewa Dios ichàini iyú wáasáidaca cachìwéerica nàasu tàacáisi cawinácalí ichìwáidéeyéica áibanái ipíchaná neebáidaca Jesucristo itàacái. Wáasáidaca nacái cachìwéeyéica nía, cawinácalí cáimacáiyéica iicáca yáawawa, icàlidéeyéica cachìwéeri tàacáisi ipíchaná wenàiwica yeebáidaca Dios. Wadèniacáiná yái wacáapisàicawa, yái Dios ichàinica, iná yéewa wáalimá wawènúadaca wenàiwica íwitáise Cristo irípiná neebáidacaténá itàacái. ⁶ Càita nacái Dios ichàini iyú wáalimá wàuwichàidaca níara abénaméeyéi péenácuéca càmíiyéica iwàwa imànicasa càide iyúwa wàalàaná nía, pidécanáamicué pimànicasa machacàníiri iyú càide iyúwa wáimáaná.

⁷ Càmitacué píalimá píináidacawa machacàníiri iyú piicácainácué wenàiwica iicácanáwa meedá, inácué piicáca núa càide iyúwa machawàaqueéri. Aibanaícalí pèewi icàlida iináwanáwa Cristo yàasunáicasa nía, iwàwacutá nawàwalica Cristo

yàasunáica nacái wía, wía apóstolca. ⁸ Cawàwanáta piyúunáidacuéca canùmaséeca núa nucàlidacáiná madécaná ìwali yái wachùulìanápinacuéca pía, quéwa càmita báipiná núa nutàacái ìwalísewa yácainá núsáidapinacué piríwa amaléeri iyú Wáiwacali idéca imàacaca wàalàacuéca pía wayúudàacaténacué pidàwinàidaca píiwitáisewa Dios íiwitáise iyú cachàinicaténacué píiwitáise Dios ìwali. Càmitaté imàaca walí ichàiniwa wamáalàidacaténacué pía. ⁹ Càmitacué nuwàwa piyúunáidaca nuwàwaca nucalùadaca pía nùasu cuyàluta iyúwa. ¹⁰ Aibanái íimaca nutànàacasa cachàiníri tàacáisi cuyàluta irìcu, nùalàacaténá wenàiwica cachàiníri iyú, quéwa náimaca càmitasa núalimápiná nutàaníca cayába nùyacaalípinacué píapicha, náimaca nacái càmitasa cachàini nuíwitáise nuchùulìanápiná wenàiwica, náimaca. ¹¹ Quéwa níara icàlidéeyéica cài iwàwacutá náalíacawa cachàiníinápiná wáiwitáise wamànicaténá cachàiníri iyú wàyacaalípinacué píapicha càide iyúwa wabànùanacuéca pirí cachàiníri tàacáisi cuyàluta iyú.

¹² Nàyaca abénaméeyéi pèewi icàlidéeyéica ìwaliwa máiníiyéicasa cayábaca nía. Quéwa péemìacué cayábani, càmita báisí cáalícáica nía. Náimaca cawinácaalí wenàiwica iyéerica càide iyúwa nàyáaná, máinícasa cayábaca íiwitáise, náimaca. Iná cáimacáica naicáca níawawa áibanái lícha máinícáinása cayábéerica náiwitáise, náimaca. Càmita numàni cài, báawacáináni. ¹³ Càmita watàaní wàwaliwa canùmaséeri iyú. Wacàlidacáita wáibaidacalé iináwanáwa, yái íibaidacalési Dios imàaquéerica walí wamàníinápiná

irí. Dioscata yái yáasáidéerica walí alénácaalí iwàwa wáibaidaca irípiná. Imàacacaté wàanàaca piatalécué Corinto iyacàlená néré. ¹⁴ Inátē càmita wachàbawa lícha yái Dios imàcacataléca wáibaidaca irípiná wàalàcaténácué pía, wàyacaalítécué piapicha. Wíaté idàbáanéeyéi yàanàaca piatalécué icàlidéeyéica yái cayábéeri tàacáisica Cristo iináwaná ìwali. ¹⁵ Aibacaalí íibaidaté Dios irípiná pèewi icàlidacaténácué pirí Jesucristo itàacái, yá cayábaca. Càmita watàaní áibanái íibaidacalé ìwali càide iyúwa wadéca nacáicaalí wamànicani. Càmita nacái wamàni áiba wawàsi lícha yái wáibaidacaléca Dios imàaquéerica wamànica irípiná. Néese wawàwacué wáibaidaca àniwa Dios irípiná pèewi wayúudàacaténácué peebáidaca Jesucristo itàacái cachàiníwanái. Yásí píalimácué piyúudàaca wàanápináwa áibalé wáibaidacaténá Dios irípiná càide iyúwa imàacáaná walí wáibaidacalépiná. ¹⁶ Wawàwa nacái wàacawa déeculé yáwanái pìasu calí líchacué wacàlidacaténá Jesucristo iináwaná ìwali iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi lícha. Càmita quéwa wawàwa wéewáidaca wenàiwica áiba yàcalé irìcu áibanái yéewáidacatalécaté nía Jesucristo ìwali, càmicáiná wawàwa watàaníca canùmaséeri iyú càide iyúwa wadéca nacáicaalí wéewáidaca wenàiwica néré ipíchawáiseté áibanái yàanàaca néré néewáidacaténá nía.

¹⁷ Picácué canùmasée pía pìwaliwa, néese pitàanícué cayábéeri iyú Wáiwacali ìwali. Picàlidacué Wáiwacali idéca imànicuéca pirí cayábéeri. Iwàwacutácué cawènica piicáca yái Wáiwacali icàlidáanáca piináwaná ìwali pidécuéca pimànica

cayábéeri. ¹⁸ Wawàwacaalí áibanái iicáca wía cáimiétaquéeri iyú, iwàwacutá càmita wáima wàwaliwa máinícasa cayábaca wía. Néese iwàwacutácué wamànica càide iyúwa Wáiwacali ichùulìaná yéewacaténá Wáiwacali icàlidaca waináwaná ìwali cayábéeri iyú.

11

Pablo y los falsos apóstoles

¹ Cawàwanátacué píalimá pìdenìaca nutàanínáca nùwaliwa achúmáana iyúwa máiwitáiséeri, càide iyúwa canùmaséeri. Pìdenìacué achúmáanata. Càmita báisí nuwàwa nutàaníca cài quéwa iwàwacutá nucàlidacuéca piríni, máinícáinácué ráunamáita piwènúadaca píiwitáisewa báisíiri tàacáisi íicha. ² Máinícué cáinináca nuicáca pía càide iyúwa cáinináaná Dios iicácuéca pía. Dios, núa nacái càmita wawàwa piwènúadacué píiwitáisewa Cristo íicha. Péemìacué comparación: Cayábacaalí mànacàu íiwitáise, càmita uimá ùuculìiri yáapicha. Néese ucùaca úawawa masaquèeri iyú asìanái íicha àta uedácatléta ulíwá unìriwa cáininácaténá uicáca abéerita yái unirisíwaca. Càitacué nacái pía: Nuwàwacué picùaca píawawa masaquèeri iyú cachìwéeri tàacáisi íicha yéewanápinácué cáinináca piicáca abéerita Cristo. ³ Quéwa achúmaca nuwàwa nuínáidacawa pìwalicué cawàwanáta pimàacáanápinácué Satanás ichìwáidaca pía. Bàaluité Satanás ichacamàanícawa caalíacáiri àapi iyú. Satanás icàlidacaté cachìwéeri tàacáisi Eva irí, úái idàbáanéechúaté inanáica. Yáté Satanás yáalimáidacaté úa uyáanápináte abéeri íiwitáaná àicu ìyacaná, yái íiwitáaná càmíricaté

Dios ibatàa wenàiwica iyáaca. Achúmaca nuwàwa nuínáidacawa pìwalicué cawàwanáta Satanás yàasu wenàiwica ichìwáidacuéca pía piwènúadáanápinácué píiwitáisewa Cristo íicha, piméyácaténácué cáinináca piicáca abérerita Cristo mabáywaneeri iyú. ⁴ Achúmaca nuwàwa nuínáidacawa pìwalicué, casíimáicáinácué péemìaca natàacái cachìwéeri níara yèepuníiyéicawa icàlidaca áiba tàacáisi Jesú斯 ìwali áibalé íicha yái tàacáisica wacàlidéerica. Piwàwacuéca peebáidaca áiba tàacáisi íicha yái tàacáisi wacàlidéerica Espíritu Santo ìwali càide iyúwacué peebáidaca nacáicaalí áiba yàacawéeridéericuéca pía Espíritu Santo íicha. Casíimáica nacái peebáidacuéca áiba tàacáisi méetàuculéeri íicha yái peebáidéericatécué Jesucristo ìwali iwasàanáca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha. ⁵ Uwé, nuínáidacawa càmita caná nuwèni náicha níara cachìwéeyéica icàlidéeyéica ìwaliwa apóstolcasa níra, níara peebáidéeyéicuéca irí, piiquéeyéicuéca iyúwa máiníiyéi cayábaca íiwitáise yéewáidaca. ⁶ Básícata càmita nucàlida tàacáisi èeri mìnánái yáalíacáí iyú íná píináidacuécawa càmita núalimá nutàaníca ibaniéri tàacáisi iyú. Quéwa núalíacawa cayábéeri iyú ìwali yái tàacáisi nucàlidéericuéca pirí. Madécaná yàawiriaté wáasáidacuéca pirí Dios idéca imàacaca wáalíacawa cayába, piicácaalítécué càinácaalí wamàni pèewibàa.

⁷ Bàaluité nucàlidacatécué pirí yái tàacáisi íiméerica Jesucristo iwasàaca wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha, yáté càmita nuchùullà pipáyaidáanápinácué núa. Néese nuíbaidacaté

nucáapi iyúwa nuwèniacaténátē nuyáapináwa. Quéwa siùcade píimacuéca canácasá iwèni yái tàacáisi nucàlidéericatécué pirí càmicáinátē nucobracué pía, nùyacáinátē nacái iyúwa càmírica cachàini píichacué. Iná calúacuéca pía nùapicha siùcade càide iyúwa nudéca nacáicaalí numànicuéca pirí báawéeri manuísíwata. Quéwa càmitaté nucobracué pía nuwàwacáinátē nuyúudàacuéca pía yéewanápinácué píyaca cáimiétaquéeri iyú Dios yáapicha. ⁸ Aibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nàacaté nulí plata iyúwa ofrenda nuwèniacaténátē nuyáawa iyú idècunitàacá nuewáidacatécué pía. ⁹ Néeseté imáalàacatéwa nuícha yái plata idècunitàacá nùyaca píapichacué, quéwa càmitaté nusutácué píicha plata éwitaté canácáaníta nulí yái numáapuèrica, yá canácaté wenàiwica nusàiwiquéeri irí wawàsi yàanápinátē nuyáapiná, ibatàa abéeri piná. Néeseté áibanái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái nàanàacaté Macedonia yàasu cáli néese, yá nàacaté nulí plata iyúwa ofrenda, ínátē yéewa nudèniaca yái numáapuèrica. Càité nuwàwaca numànicá ipíchanátē nusàiwicacué pirí wawàsi piacaténácué nuyáapiná, ipíchanátē càulenácuéca píichani. Siùca nacáide nuwàwa numànicá cài mamáalàacata. ¹⁰ Càide iyúwa núalíanáwa báisfiri tàacáisi ìwali, yái icàlidéerica Cristo iináwaná ìwali, càita nacái nudéca nuínáidacawa nucàlidáanápiná mamáalàacata Cristo iináwaná ìwali mawèníiri iyú aleera pìasu cálicué imanuíca, yái Acaya yàasu cálica, yéewanápiná casíimáica nuwàwa ìwalíise càiripináta yái càmífináca nusàiwicacué pirí wawàsi nuedáanápinácué píicha plata nulípináwa. ¹¹ Néeni, ¿cánásica nutàaní

cài? ¿Càmicáinásica cáininá nuicácuéca pía? Càmírita. ¡Dios yáalíacawa cáinináca nuicácuéca pía manuísíwata!

12 Quéwa nuwàwa nucàlidaca nuèpunícawa mamáalàacata Cristo iináwaná ìwali mawèníri iyú numawèníladacaténá níara cachìwéeyéica icàlidéeyéica ìwaliwa náibaidacasa Dios irípiná càide iyúwa núa. Quéwa nasutácué píicha nawèñipináwa, íná càmita báisí náibaida Dios irípiná càide iyúwa núa. **13** Níacáináta meedá cachìwéeyéi icàlidéeyéica iináwaná ìwaliwa Cristo yàasu apóstolcasa nía, quéwa nachìwáidacáita wenàiwica meedá. **14** Núalíacatéwa namàníinápínátē cài, namànicáiná càide iyúwa náiwacali Satanás imàníiná. Satanás yáalimácáiná imàacaca yáawawa cacamalánéeri iyú wenàiwica iicácaténáni càide iyúwa mèlumèluíri ángel Dios néeséeri ichìwáidacaténá wenàiwica namàníinápíná nabáyawanáwa. **15** Iná yéewa wáalíacawa Satanás yàasu wenàiwica íibaídéeyéica irí namànica càide iyúwa Satanás imàníiná. Yá náimaca nàwaliwa cayábanaméeyícasa íiwitáise nía, íibaídéeyéicasa Dios irípiná, quéwa nachìwáidacáita wenàiwica meedá. ¡Iná nàuwichàapináacawa Dios yàasu yùuwichàacáisi iyú càiripináta namànicáiná nabáyawanáwa!

Sufrimientos de Pablo como apóstol

16 Nusutácué píicha wawàsi àniwa, picácué píináidawa máiwitáiseca núa. Càmita báisí nuwàwa nutàaníca cài nucàlidacaténá máiní nùwaliwa, quéwa iwàwacutá nutàanícuéca pirí iyúwa máiwitáiséeri máinícáinácué piwàwaca piwènúadaca píiwitáisewa Jesucristo íicha. Iná iwàwacutá canùmaséeca núa

nacái achúmáanata, càide iyúwa níara áibanái cáimacáiyéica iicá yáawawa. Quéwa càmita báisí nuwàwa nutàaníca iyúwa níá. ¹⁷ Wáiwacali càmita iwàwa wacàlidaca wàwaliwa mánícasá cayábaca wíá. Quéwa iwàwacutá canùmaséeca núa achúmáanata càide iyúwa máiwitáiséeri piwàwacáinácué péemìaca máiwitáiséeyéi itàacái meedá, níara canùmaséeyéica iicáca yáawawa. ¹⁸ ¡Wàwacutá canùmaséeca núa nacái, nucàlidacaténá nuiñáwanáwa máiwitáiséeri iyú càide iyúwa wenàiwica cachàiníri iicáca yáawawa áibanái íicha! Càita iwàwacutá nutàanícuéca pirí nuyúudàacaténácué pía, mánícáiñácué piwàwaca péemìaca yáawamita máiwitáiséeyéi itàacái. ¹⁹ Càmitacué mání cáalíacáicuéca pía càide iyúwa pínáidáanáwa, quéwa piicácuéca píawawa iyúwa máníiyéica cáalíacáica áibanái íicha, íná yéewa piideníacuéca níá casímáiri iyú níara máiwitáiséeyéica. ²⁰ Iná yéewa casímáica piicáca níara cachìwéeyéica yéewáidéeyéicuéca pía, éwita nachùulìacáanítacué píibaidaca nalí, éwita nacái nayáacáanítacué macáita píasu yàacàsi, éwita nacái nachíwáidacáanítacué pía, éwita nacái nanúacáanítacué pinàni ìwali. ²¹ Càmita wamànicué pirí càiri wawàsi, íná piicácuéca wíá iyúwa machawàaqueyéi càmicáinátē wamànicué pirí báawéeri. Yá nacái piwàwacuéca pibáiniadaca wíá ìwalíise yái càmíinácuéca wamàni pirí cachàiníri iyú.

Quéwa càmicáiná cáalu níara cachìwéeyéica nacàlidáanápiná nàwaliwa mání canùmaséeri iyú, íná iwàwacutá canùmaséeca núa macàaluíñináta nacái iyúwa máiwitáiséeri éwita càmicáanítá nuwàwa nutàaníca cài báawacáináni. Quéwa

iwàwacutá núasáidacuéca pirí apóstolca núa,
 Dios ibànuèrica yéewáidéeripinácué pía. ²² Níara
 cachiwéyéica nacàlidaca hebreoca nía. Núa
 nacái hebreosàirita, itàanírica hebreo itàacái iyú.
 Nacàlidaca nacái israelitaca nía. Núacáanítani
 israelitasàirita, Israel itaquérinámicáiná núa.
 Nacàlida nacái Abraham itaquénainámica
 nía. Núacáanítani Abraham itaquérinámita
 nacái. ²³ Náimaca náibaidáanása Cristo irípiná.
 Núacáaníta nacái máiní cachàiníwanái náicha,
 quéwa càmita báisí nuwàwa nucàlidaca càri
 wawàsica nùwaliwa, níacainá abéta máiwitáiséyéi
 natàaníca cài canùmaséeri iyú nàwaliwa. Quéwa
 iwàwacutá nucàlidacuéca pirí cài píalíacaténácuéwa
 báisícata apóstolca núa, Dios ibànuèrica. Yá
 nudéca nùuwichàacawa cachàiníiri iyú
 náicha. Nudéca nùuwidenái yúucaca núa presoíyéi
 ibànalìculé manùba yàawiría náicha. Aibanái
 máiní nacapèedáidacaté núa cachàiníwanái náicha.
 Manùba yàawiría áibanái iwàwacaté inúaca núa.
²⁴ Cinco yàawiríaté judónái nàuwichàidaca núa.
 Cinco yàawiríaté nacapèedáidaca núa cabèesi
 iyú treinta y nueve yàawiría. ²⁵ MÁisibàawiría
 nacapèedáidacaté núa àicu iyú. Abé yàawiríaté
 nanúadáida núa íba iyú nanúacaténáté núa.
 MÁisibàawiríaté nùacawa manuíri úni yáacubàa
 nave irìcu, yátē nave nasawíacawa wáicha.
 Abé yàawiríaté batéwa nuisicùmacawa nùyaté
 táiyápínama, abé èeri nacái manuíri úni yáaculé,
 nuwatácawa àicu línata. ²⁶ Nudéca nùèpunícawa
 madécaná yàawiría, déeculé nacái nucàlidacaténá
 Dios itàacái. Nudéca nuchàbacawa caiyéininéeri

inanába yáacubàa; iwàwacutácaté nuèpunícawa cayéedéeyéi yèewibàa nacái. Nuicácaté nacái cálalunáiri nùasu cáli néeséeyéi yèewiwa, càmíiyéi nacái nùasu cáli néeséeyéi yèewi. Nuicácaté nacái cayéininéeri yàcalé irícu, nawàwacataléca nanúaca núa, càita nacái manacúaliré, manuíri úni yáacubàa nacái. Nudéca nuicáca cálalunáiri nèewi nacái abénaméeyéi cachìwéeyéi icàlidéeyéica iináwaná ìwaliwa neebáidacasa Jesucristo itàacái.

27 Nudéca nuíbaidaca cachàiníiri iyú. Nudéca nacái nùuwichàacawa càulenéeri wawàsi iyú, nuíbaidacaténá Dios irípiná, íná madécaná yàawiría càmita núalimá nuimáca cayába. Nudéca nùuwichàacawa máapicái iyú macàláaná nacái nuwàwa. Madécaná yàawiría càmita nudé nuyáaca nuyáacaléwa. Nudéca nacái nùuwichàacawa casalíníiri iyú, canácaté nacái nubàle cayába.

28 Nàyaca nacái manùba áiba wawàsi càulenéeri nuícha. Càita nacái macái èeri imanùbaca catúulécanáca numànica nuwàwawa nàwali macáita wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái ìwacáidáyaquéeyéicawa macái cáli imanùbaca. **29** Aibacaalí càmíiri yeebáida Jesucristo itàacái tài ííméeri iyú, yá achúmaca nuwàwa máinícáiná nuwàwaca nuyúudàaca nía. Aibacaalí icaláawa Dios íicha imànicaténá ibáyawanáwa ìwalíise yái nachìwáidáanácani, yá achúmaca nuwàwa báawanama, báawa nacái nuínáidacawa. **30** Iwàwacutácaalí canùmaséeca núa péemìacaténácué nulí, yá cayába cachàiníwanái canùmaséecaalí núa ìwali yái wawàsi yáasáidéerica machawàacaca núatá, yéewacaténá macáita náalíacawa abéericata Diosca yái ichàiniadéerica

núa. ³¹ Wáiwacali Jesucristo Yáaniri, yái Icuèriná Diosca, yái wèeripináca irí cayábéeri càripináta, yáalíacawa nucàlidáaná nuináwanáwa báisíri iyú. ³² Nùyacaalíté Damasco iyacàlená irìcu, yái gobernador íbaidéericaté rey Aretas irí ichùulìacaté yàasu úwináwa nacùanápinátē macái iwáiná inùmaca, yái yàcalé itéeséerica iwáináca, náibàanápinátē núa. ³³ Quéwa áibanái nayúudàacaté núa, yá nalicùadacaté núa manuíri mapíiri irícu yéenúlusi ìwali chènuníiséeri ventana irìcubàa yàcalé iwáiná ínatáise nùanàacaténá cáli iwéré méetàucuta yàcalé íicha. Càité numusúacawa náicha.

12

Visiones y revelaciones

¹ Canápináta meedáni wacàlidacaalícué waináwaná ìwaliwa canùmaséeri iyú, quéwa níara cachìwéeyéica nacàlidaca canùmaséeri iyú nàwaliwa, náimaca nadécasa naicáca yéenáwanási nacáiri Dios néeséeri, íná iwàwacutá nacái nucàlidaca Wáiwacali idéca imàacaca nuicáca yéenáwanási nacáiri yáasáidacaténá nulí wawàsi ibàacanéeri iyú. ² Catorce camuí néese siùcade, núa, yái yeebáidéerica Cristo itàacái, nùacatéwa chènuniré Dios itécáinátē núa aquialénamata àta nùanàacataléta másibáaná cáli chènuníiséeri néré, yái Dios iyacàle chènuníiséerica. Càmita núalíawa asáisí nùacaalítéwa néré nuiná yáapichawa, càmicaalí nuwàwa cáuri iyú. Diosta yáalíawa. ³ Núalíacawa Dios itécaté núa aquialénamata paraíso néré, quéwa càmita núalíawa asáisí nùacaalítéwa nuiná yáapichawa, càmicaalí nuwàwa cáuri iyú nùawa. Abéerita Dios yáalíawa. ⁴ Nùacatéwa paraíso néré,

yá nuémìacaté tàacáisi máinírica ibàacanáca íná Dios càmita ibatàa wenàiwica icàlidaca áibanái iríni. ⁵ Ewita máinícaaníta cayábéericani yái nuchàbáanácwá paraíso néré, càicáaníta càmita nuwàwa nutàaníca nùwaliwa canùmaséeri iyú, néese nucàlidacáita machawàacáanáca núa chái èeriquéi. ⁶ Nuínáidacaalíwa nucàlidáanápiná cayába nuináwaná ìwaliwatá, yá càmita nutàaní máiwitáiséeri iyútá, néese nucàlida cáimiétaquéeri iyútáni, báisícainátáni, yái númeripinácatá. Quéwa càmita numànipiná cài ipíchaná áibanái iyúunáidaca máiní yáwanáica cachàini núa lícha yái naicáanáca núa, lícha nacái yái néemianáca nucàlidaca Dios itàacái. ⁷ Yáara yéenáiwansí nacáiri nuiquéericaté, máiní yáwanáiri ichùnica, máiní nacái Dios yásáidaca nulí wawàsi ibàacanéeri iyú, íná ipíchaná máiní cachàinica nuicáca nùawawa áibanái lícha, yáté Dios imàacaca nulí uláicái. Yái uláicáica cáiwica nulíni càide iyúwa manuíri tuíri iyacaalí wainálícu cáiwíiri iyú. Siùcade Satanás yùuwichàidaca núa mamáalàacata iyú yái uláicáica. Càita Dios imàacaca nùuwichàacawa ipíchaná máiní cáimacáica nuicáca nùawawa càide iyúwa wenàiwica cachàinírica iicáca yáawawa áibanái lícha. ⁸ Máisiba yàawiriaté nusutáca Wáiwacali lícha yeedáanápinátē nuícha yái uláicáica. ⁹ Quéwa Wáiwacali íimaca nulí: “Càmíiri. Quéwa nûata píapicha. Càmita pimáapùa áiba wawàsi lícha yái cáinináanáca nuicáca pía. Machawàacacaalí pía, yásí wenàiwica naicápiná nuchàini amaléeri iyú cachàiníwanái. Naicáacaalí pimànica cachàiníiri iyú éwita machawàacacáaníta pía, yásí náalíacawa pimànicaní nuchàini iyú”, cài íimaca nulí yái Wáiwacalica. Iná casíímáica

núa machawàacáanáca núa, yéewanápíná Cristo ichàini iyamáacawa nùwali, núsáidacaténá áibanái irí cachàiníírica Cristo íiwitáise. ¹⁰ Iná yéewa cayábaca nuwàwa machawàacáanáca núa, namàníiná nacái nulí báawéeri nabáiniadacaténá núa; cayába nacái nuwàwa éwita catúulécanácaalí núa, nàuwichàidacaalí nacái núa Cristo ìwalíse nuebáidacáiná Cristo itàacái, càulenácaalí nacái namànica nulíni. Mánicaalí machawàacaca núa, yásí máníi cachàiníwanái Cristo ichàini iyamáacawa nùwali.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Nudéca nucàlidaca nuináwaná ìwaliwa canùmaséeri iyú càide iyúwa máiwitáiséeri. Càmita báisí nuwàwa nutàanica cài, quéwa iwàwacutá numànicani càmicainácué picàlida nuináwaná ìwali cayábéeri iyú. Cayába cachàinitésicatáni picàlidacaalítécué nuináwaná cayábéeri iyútá, càmicainá caná nuwèni náicha níara cachìwéeyéica peebáidéeyéicuéca irí icàlidéeyéica ìwaliwa apóstolcasa nía Dios ibànuèyéicasa máníiyéicasa cayábaca áibanái apóstol íicha. Ewita canéeri iwènicáaníta núa, càicáaníta Dios imàcacaca cachàinica núa náicha. ¹² Bàaluité nùyacaalícué piapicha, yá numànicaté mamáalàacata báisíri apóstol íibaidacalé, yái càmíírica wenàiwica idé imànica, ínátē yéewa píalíacuéra báisíri iyúcani Dios ibànuèrica núa. ¹³ Iyacaté abéeri wawàsi càmííricaté numànicué pirí numànííricaté áibanái irí canánama, níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái macái áiba cáli imanùbaca: Yái nusutáanáca náicha nuyáapináwa, nuimácatáipiná nacái. Inácué cawàwanáta báawacuéca piicáca núa meedá càide

iyúwa nudéca nacáicaalí numànicuéca pirí báawéeri càmicainátē nusàiwicacué pirí wawàsi ipíchanácué nuínataléca piríni. Báawacaalícué piicáca núa, nusutácué píicha wawàsi pimàcacáanápinácué piwàwawa íicha.

14 Siùcade màulenáca núa nupáchiacaténácué pía àniwa másibàawirílanápiná. Yá mamáalàacata càmitacué nusutápiná nuyáapináwa píicha, ipíchanácué nusàiwicaca pirí wawàsi. Yácainá càmita cáininá nuicácuéca pìasu plata, néese cáinináca nuicácuéca pía. Càmitacué nucutá piwacáidáanápiná plata nulípiná, yácainá nuicácuéca pía càide iyúwa nuénibewa, yá píalíacuéwa súmanái càmita nàwacáida plata nasèenáí irípináwa. **15** Càita nacái núucapiná macáita nùasuwa casíímáiri iyú, nuyúudàacaténácué pía. Yá nacái iwàwacutácalí numàcacaca nucáucawa numànicaténácué pirí cayábéeri, yá cayábaca. Càita nuwàwacué nuyúudàaca pía éwitacué pimànicáaníta nulí càide iyúwa càmíiyéi máiní cáinináca iicáca núa, éwita máinícaanítacué cáinináca nuicáca pía.

16 Básíta, càmitatécué nusutá píicha nuyáapináwa, quéwa abénaméeyéi péenácué nacàlidaca nùwali nudécase nuchìwáidacuéca pía nuchìwa iyúwa, náimaca nacái nudécase nuedácuéca píicha plata máalíacanéeri iyú. **17** Quéwa, píalíacuéwa cayába càmitaté nachìwáidacué pía needácaténá píicha plata nulípiná níái nubànuèyéicatécué piatalé. **18** Nusutácaté wawàsi Tito íicha ipáchianápinátécué pía. Nubànuacaté nacái áiba yeebáidéeri Jesucristo itàacái yàacaténátēwa Tito yáapicha. Píalíacuéwa Tito càmitaté ichìwáidacué pía yeedácaténácué

píicha plata nulípiná. Píalíacuéwa báisíiri iyúcani wía pucháibaca, núa Pabloca, Tito nacái wadéca wamànicuéca pirí abédanamata abédanamacáiná wáiwitáise wáapichawáaca.

19 Cawàwanátacué píináidacawa wacàlidacáitacué pirí waináwanáwa càide iyúwa wawàwaca nacáicaalí wáasáidacuéca pirí mabáyawanáca wía. Quéwa càmita wawàwa wamànica cài, néese watàaníca Dios iicápiná Cristo yàasu wenàiwicacáiná wía. Yá macáita yái wacàlidéericuéca pirí chái cuyàluta irìcu, wadéca wacàlidacuéca piríni yéewanápinácué pidàwinàidaca píiwitáisewa Dios íiwitáise iyú peebáidacaténácué itàacái tài úiméeri iyú, píacué wéenánái cáininéeyéica waicáca. **20** Achúmaca nuwàwa nuínáidacawa cawàwanáta càmita nùanàapinácué piyaca càide iyúwa nuwàwáaná nùanàacaalípinácué nuicáca pía. Càita nacái achúmaca nuwàwa nuínáidacawa cawàwanátacué càmita piánàapiná núa casíímáiri núa piapichacuéwa. Nuínáidacawa cawàwanáta nàyacué abénaméeyéi péená icuísáyaquéeyéwa, abénaméeyéi nacái báawéeyéica iicáca áibanái wenàiwica nàasu cawènííri ìwalíise, abénaméeyéi nacái caluéyéica, abénaméeyéi nacái cachàiníyéica iicáca yáawawa, abénaméeyéi nacái itàaníyéica báawéeri iyú áibanái ìwali, abénaméeyéi nacái icuíséeyéica úichawa áibanái, abénaméeyéi nacái cáimacáiyéica iicáca yáawawa áibanái fícha, abénaméeyéi nacái càmíiyéica iwàwa abédanaméeri íiwitáise áibanái yáapicha. **21** Achúmaca nuwàwa nuínáida nacáiwa cawàwanáta Nucuériná Dios imàacapiná báica núa píwalísecué, nùanàacaalípinácué píatalé àniwa, yá nacái cawàwanáta iwàwacutápiná nuicháanícuéca

pìwali, manùbéeyéicaalí péenácué nadéca nèepùaca namànica nabáyawanáwa àniwa bàaluitéerìcuíse àta siúca nacáide, càmíiyéicáwa nacái iyamáida iimáca áiba yáapicha càmíichúaca náinusíwa, càmíirica nacái nanirisíwa.

13

Advertencias y saludos finales

¹ Yácata másibéeri yàawiríaná nupáchianápinácué pía. Profeta Moisés itànàacaté Dios itàaacáí ímíerica: Aibanáicaalí iwàwa icháawàaca wenàiwica ibáyawaná nàuwichàidacaténáni, iwàwacutá natéca náapichawa pucháiba wenàiwica nacàlidacaténá iináwaná càmicaalí másiba nacái. Uwé, nùapinácuéwa piataléwa másibàawiríanápiná nùalàcaténácué pía báawéeri líchaná. Càmicaalícué peebáida, yásí nùuwichàidacué píawa. ² Píacué imàníiyéicaté ibáyawanáwa manuísíwata bàaluité, canánamacué nacái pía. Nùalàacué pía macáita àniwa idècunitàacá nùyaca déeculécué píicha càide iyúwaté nùalàanácué pía bàaluité nùyacaalítécué piapicha yái pucháibáaná yàawiríanáca. Néeni nupáchiaacaalícué piatalé àniwa, yá càmita quirínama numàni nalí cayábéeri iyú, níara imàníiyéica yàacawa ibáyawanáwa mamáalàacata. ³ Cachàinipiná numànicuéca piríwa picàlidacáinácué piwàwacasa píalíacawa asáisí nutàanícaalí Cristo inùmalícuíse. Cristo càmita yùuwichàidapinácué píawa machawàaquéeri iyú, néese cachàiníri iyúpinácué yùuwichàida píawa. ⁴ Básíta natàtìacaté Cristo cruz ìwali idècunitàacá iyaca chái èeri irìcu iyúwa machawàaquéeri. Quéwa siùcáisede iyaca Dios yáapicha, idènìaca nacái macáita Dios íwitáise

cachàiníri. Càita nacái machawàacaca wía chái èeri irìcu càide iyúwaté Cristo iyáanáté quéwa wàyaca abédanamata Cristo yáapicha, íná yéewanápинá wàyaca Dios ichàini iyú, wayúudàacaténácué pía.

⁵ Picácué píalimáida piicáwa wía, néese pínáidacuéwa piwàwalícuísewa asáisí báisícalícué peebáidacaté Cristo itàacái. Nuínáidacawa

píalíacuéwa Cristo iyacué piwàwalícu. Quéwa, canácaalíni, ñéeesecué cámítàacá peebáida Cristo báisíri iyú! ⁶ Nutuíyàaca píalimáanápинácué píalíacawa báisíri iyúcani wadéca weebáidaca Cristo báisíri iyú, Cristo idéca ibànùaca wía nacái wáibaidacaténá irípiná iyúwa yàasu apóstolnái.

⁷ Wasutáca Dios fícha pirípinácué nacái ipíchanácué pimànica pibáyawananáwa. Càmita wasutá Dios cài píasáidacaténácué wadéca wéewáidacuéca pía cayába, néese wawàwacáitacué pimànica cayábéeri, éwitasica áibanái íináidacawa càmita apóstol wía, cámícainá wàuwichàidacué pía wáasáidacaténá báisírica apóstolca wía idèniéyéica Dios ichàini wàuwichàidacaténá báawéeyéi. ⁸ Yácainá iwàwacutá wamichàidaca wenàiwica íwitáise namàníinápинá cayábéeri, càide iyúwa Dios itàacái báisíri ímáaná. Canáca yéewaná watuíyàaca namànica nabáyawananáwa yéewanápинá wàuwichàidaca nía.

⁹ Iná wàanàacaalípinácué píatalé, yá wàanàacaalícué pía yeebáidéeyéi iyaca tài íméeri iyú, cámicaalí nacái iwàwacutá wàuwichàidacuéca pía pibáyawananá ìwalíisewa, yásí cayábaca wawàwa éwitasica áibanái iicáca wía iyúwa machawàaquéeyéi cámícainá wáasáida Dios ichàini wàuwichàidacaténácué pía. Wawàwacáita peebáidacuéca Jesucristo itàacái tài íméeri iyú, cachàinicaténácué píiwitáise ìwali. Yá

wasutácué Dios íicha pirípinácué mamáalàacata ichùnìanápinácué píiwitáise cayábéeri iyú.

10 Nudéca nutànàacuéra pirí yái cuyàlutaca ipíchawáise nùacuéra nuicáca pía. Nùanàacaalícué pía imàniyéi yàacawa ibáyawanáwa nùanàacaalípinácué piatalé, yásí iwàwacutá numànicuéra pirí cachàiníri iyú, nudènìacainá Wáiwacali ichàini nucùacaténácué pía. Iná nutànàacuéra pirí yái cuyàlutaca quéechacáwa piwènúadacaténácué píiwitáisewa báawéeri íicha. Wáiwacali càmita imàaca nulí ichàiniwa nuwènúadáanápinácué píiwitáise Dios íicha, néese imàacaca nulí ichàiniwa nuyúudàacaténácué pía yéewanápinácué cachàinica píiwitáise Dios ìwali.

11 Yáta imanùbaca, píacuéra nuénánáica. Nuwàwacuéra píyaca casíimáiri iyú. Picutácué píyacaténá machacàníri iyú Dios iicápiná. Pimichàidacuéra píiwitáisewa peebáidacaténácué iyúwa nùalàaná pía. Abédanamacuéra pimàni píiwitáisewa píapichawáaca. Píyacuéra nacái matuíbanáiri iyú píapichawáaca. Yásí yéewapinácué Dios iyaca píapicha, yái Dios imàaqueérica wàyaca matuíbanáiri iyú, imàaqueérica nacái cáinináca waicáyacacawa.

12 Pitàidáyacacuéra cayábéeri iyú.

13 Macáita níái yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái iyéeyéica chái nawàwalicuéra pía.

14 Nusutácuéra Wáiwacali Jesucristo íicha imàniyápinácuéra pirí cayábéeri mawèníiri iyú; càita nacái nusutáca Dios íicha imàacáanápinácuéra píalíacawa piwàwalícuíssewa cáininácuéra Dios iicáca pía; càitacuéra nacái abédanamáanápiná píiwitáise Espíritu Santo yáapicha càiripináta.

El Nuevo Testamento de nuestro Señor Jesucristo en el idioma piapoco New Testament in Piapoco

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Piapoco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piapoco

pio

Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Piapoco

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

15b1335d-e064-57a2-9f7f-a5383125b741